КПСС XXV съезди қарорлари — ҳаётга

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 89 (6979). ● 12 май, 1979 йил ● ШАНБА ● Баҳоси 2 тийин.

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

ПИСКЕНТ. Охунбобоев номли колхознинг Норинбой Ҳасанов бошчилик қилаётган бригада далаларида чигит бир текисда ундириб олинганди. Аммо, устма-уст ёғингарчиликдан кейин қатқалоқ ҳосил бўлди.

Бригаданинг миришкор деҳқонлари табиат қийинчиликларини мардонавор енгишмоқда. Қатқалоққа қарши қаттиқ кураш кетяпти. Ғўза қатор оралари кетмон чопиқ қилиб юмшатилмоқда. Бу ишда 2-Интернационал номли мактаб ўқувчилари ҳам ота-оналарига кўмак беришаётир.

1-«Пискент» совхозининг Ортиққул Шеронов бошлиқ 6-бўлимида ҳам ғўза парвариши қизиб кетди. Бўлимнинг Сайлов Уралбоев бошлиқ бригадаси далаларида ғўза дуркун ўсмоқда. Тўхташ Шокирбоев, Ҳалил Баратов сингари миришкорлар ниҳолларга сифатли ишлов бериб бақувват ўсишига эришдилар. Бригада даласида ягана ҳам бошланиб кетди.

Ф. ОХУНОВ,
И. ТОШЕВ.

* * *

БЕКОБОД. Навоий номли колхознинг Ҳамроқул Эшбеков бошлиқ бригадаси аъзолари 40 центнерлик маррани кўзлаб меҳнат қилишмоқда. Уста деҳқонлар ҳосил кўчатдан олинишини яхши билишади. Шунинг учун ҳам гектарларда кўчатларнинг бут бўлиши учун қизғин кураш бошлаб юборилди. Ҳар гектар майдонда 120 мингтадан кўчат сақлаб қолмоқдалар.

Ҳ. ОТАҚУЛОВ.

* * *

ОРЖОНИКИДЗЕ. Райондаги «Маданият» колхозининг маккажўхорикорлари чорва моллари учун қимматли озуқа ҳисобланган жўхори экинидан йил сайин юқори ҳосил етиштириб келмоқдалар. Шу кунларда 50 гектарлик жўхоризорда экин гуркираб ўсмоқда. Маккажўхорикорлар гектаридан 500 центнердан силос, 100 центнердан дон ҳосили олишга аҳд қилишган.

Э. ИНОҒОМОВ.

КУЧ-ҚУДРАТИМИЗНИНГ БОШ МАНБАИ

Омманинг онглилиги ва активлигини ошириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиш, деб таълим берган эди Владимир Ильич Ленин, ҳамиша партиявий ишнинг негизи ва муҳим мазмуни бўлиб қолаверди. Бу таълимот совет халқи КПСС XXV съезди белгилаган коммунистик қурилиш марраларига эришиш учун курашаётган ҳозирги шароитда тобора кўпроқ аҳамият касб этмоқда.

«Кишида юксак ижтимоий мақсадларга интилишни, ғоявий эътиқодни, меҳнатга чинакам ижодий муносабатни тарбиялаш, деб уқтириб ўтган эди ўртоқ Л. И. Брежнев, энг биринчи навбатдаги вазифалардан биридир. Коммунизм учун курашнинг бориши ҳам, мамлакатнинг ижтимоий-сиёсий ривожи ҳам шу жабҳадаги ғалабамизга кўп жиҳатдан боғлиқ бўлади.

КПСС Марказий Комитетининг «Идеология, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорида ҳар бир совет кишисида юксак онглиликни, коммунизм қуришга тайёр бўлиш, хоҳиш-ирода ва маҳоратни шакллантириш ғоят муҳим эканлиги алоҳида куч билан таъкидлаб ўтилган. Ахборот ва тарбиявий ишларнинг партия яратган қудратли комплекси неча миллионлаб кишиларни ўз таъсирига қамраб олди. Бу соҳада марксча-ленинча таълимотнинг мустаҳкам негизларига таяниб совет халқини, ҳар бир янги авлодни тарихий ҳақиқатнинг енгилмас қуроли билан, ижтимоий тараққиёт қонунлари ва истиқболини чуқур тушуниш билан қуроллантиришдан ҳам муҳимроқ иш йўқ. Партия улуғ Ленин васиятларини бажара бориб, кенг омманинг илмий коммунизмни чуқур, онгли равишда ўрганишини уларни совет ватанпарварлиги ва интернационализми руҳида, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш, ижтимоий активлик ва гражданлик масъулияти руҳида тарбиялаш билан боғлаб олиб бормоқда.

Бу ишнинг савиясини, сифатини, таъсирчанлигини тобора ошириш — Марказий Комитет қабул қилган янги қарорнинг асосий мазмунидир. Барча партия ташкилотлари, идеология фронтимизнинг барча отрядлари ва бўғинлари олдида қўйилган талаб ҳам ана шундан иборат. Илмий савия, ишчанлик ва конкретлик, жанговар, ҳужумкорлик руҳи, ҳаёт билан, хўжалик ва сиёсий вазифалар билан мустаҳкам боғланиш ҳамма жойда пропаганда ва агитациянинг ажралмас хусусиятлари бўлмоғи керак.

Шу муносабат билан оммавий ахборот ва пропаганда воситалари — матбуот, телевидение, радио, оғзаки сиёсий агитация ғоят муҳим роль ўйнайди. Уларнинг бурчи — коммунистик идеалларнинг улуғворлигини, марксизм-ленинизмнинг музаффар кучини ватанимизнинг қудратини мустаҳкамлаш ва халқ фаровонлигини ўстириш юзасидан КПССнинг самарали фаолиятини, социализмнинг тарихий афзалликларини, унинг чинакам демократизми ва инсонпарварлигини равшан кўрсатиб беришдан иборатдир. Социалистик мусобақани ва меҳнатга коммунистик муносабат ҳаракатини ҳар тарафлама ривожлантириш, барча янги, илғор ҳаракатни қатъиян қўллаб-қувватлаш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш учун сабот билан курашиш, топширилган иш учун, тежамкорлик ва социалистик мулкни авайлаб асраш учун қатъият билан курашиш — биринчи навбатдаги вазифалардан ҳисобланади.

Меҳнатда ва ижтимоий ҳаётда ташаббускорлик билан ижодий қатнашиш — кишилар ғоявий етуклигини кўрсатувчи бош мезондир. Ана шуни назарда тутиб, ҳар бир кишини давлат ишларига, жонажон мамлакатимиздаги ҳамма воқеаларга шахсан дахлдорлик руҳида, планларимизни бажаришда иштирок қилишнинг ижтимоий аҳамиятини равшан, тушуниш муштарак ишимизнинг муваффақиятидан астойдил манфаатдорлик руҳида тарбиялаш керак.

Бизнинг ҳаётимизда ҳали ҳам тез-тез учраб турадиган ўтмишнинг хунук сарқитларини қадамба-қадам ва муайян мақсадни кўзлаб таг-томири билан тугатиш керак. Тамагирлик ва порахўрлик, жамиятга ҳеч нарса бермай ундан кўпроқ юлиб олишга интилиш, хўжасизлик ва исрофгарчилик, ичкиликбозлик ва безорилик, меҳнат интизомини ва жамоат тартибини бузиш каби ҳолларга тоқат қилиб тура олмаймиз. Социализмга ёт бўлган бундай ҳоллар билан курашишда сўз билан ишонтиришдан ҳам, қонуннинг қатъий, муросасиз кучидан ҳам тўла равишда фойдаланиш лозим. Бу ишда шундай ҳолларни партия ташкилотида, меҳнат коллективида талабчанлик билан муҳокама қилишдан тортиб, то матбуот, радио, телевидение орқали танқид қилишгача пропаганда ва тарбиянинг ҳамма воситаларидан фойдаланиш мақбулдир. КПСС Марказий Комитети ҳал этилмаган муаммолар четлаб ўтилган, камчиликлар ва нуқсонлар тўғрисида лом-лим дейилмаган, ошкоралик, танқид ва ўз-ўзини танқид муносиб даражага кўтарилмаган жойда омманинг активлигига тўғридан-тўғри зарар етказилади, деб яна эслатиб ўтди. Кишиларнинг активлиги — социалистик тузумимиз куч-қудратининг асосий манбаларидан бири-ку, ахир!

Партия, совет, касаба союз ва комсомол органлари, министрликлар ва идоралар, ахборот ва пропаганда воситаларининг раҳбарлари омма ўртасида олиб бораётган иш тажрибасини КПСС Марказий Комитетининг қарорида баён этилган хулосалар ва тавсиялар билан таққослаб кўриб, ўз куч-ғайратларининг комплекс тарзда бўлишига, ғоявий-сиёсий, меҳнат ва ахлоқий тарбиянинг бирлигига алоҳида эътибор беришлари лозим. Меҳнаткашларнинг барча группалари ўртасида тарбиявий ишларнинг аҳволи учун партия комитетлари тармоқ бўлимларининг масъулиятини ошириш — муҳим вазифадир.

Принципиаллик, ўртоқларча талабчанлик ва кишиларга эътибор билан қараш муҳити эндиликда беистисно ҳар бир меҳнат коллективи учун олий даражадаги фазилат бўлмоғи лозим. Бу соҳада бошланғич ташкилотлар, партия группалари муҳим роль ўйнайди. Кишиларни доимо жипслаштириш, улар билан яккама-якка иш олиб бориш, ҳар бир кишининг ижтимоий ва меҳнат активлигини рағбатлантириш, уларда янгиликни ҳис этиш туйғусини кучайтириш — бошланғич ташкилотларнинг, партия группаларининг бурчидир.

Ёшларни, ўсиб келаётган авлодни тарбиялашни бутун чоралар билан такомиллаштириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиш ва бу ишга эътибор бериш керак. Бу соҳада коммунистларнинг ролини ошириш, мактаб, оила, жамоатчиликнинг биргалашиб ҳаракат қилишига эришиш айниқса муҳимдир.

Совет кишисининг онглилиги аввало коммунизм учун собитқадам курашчининг меҳнатида, унинг ҳаётда актив позицияда туришида, душман идеологиясининг ҳар қандай кўринишларига нисбатан муросасизлигида намоён бўлади. Совет кишисининг онглигини кучайтириш — ривожланган социализмнинг муҳим проблемаларини ҳал этишни, планларимизнинг бажарилишини тезлаштириш демакдир. Бу эса Ленин партиясининг XXVI съездини коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида янги катта ғалабалар билан кутиб олиш демакдир.

(«ПРАВДА» ГАЗЕТАСИНИНГ 11 МАЙДАГИ БОШ МАҚОЛАСИ).

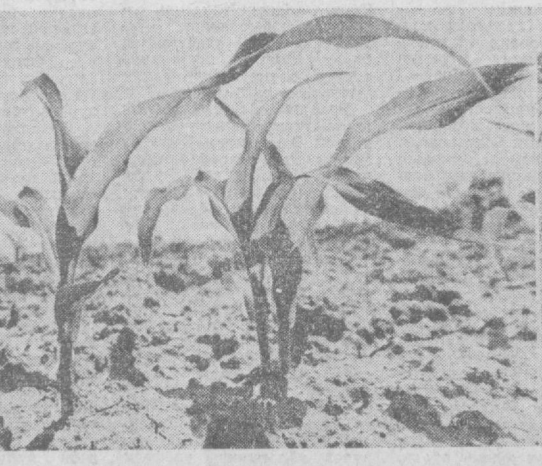

Областимизда бу йил ҳам 100 центнерчи маккажўхорикорлар сафи кенгайиб бормоқда. Коммунистик районидаги «Ленинский путь» колхозининг ўртоқ Ли Кирилл бошлиқ звеноси шулар жумласидандир. Звенода бу йил 50 гектар ерда қаҳрабо дон етиштирилмоқда. Экиш ўз вақтида ўтказилди. Барча майдонда бир текис кўчатлар ҳосил қилинди. Шу кунларда далада бўлган киши звено меҳнаткашларининг ишига қойил қолади. Айниқса, қатқалоқни юмшатиш борасида амалга оширилган тадбирлар яхши натижа берди. Қатор оралари сифатли юмшатилганлиги туфайли маккажўхори кун сайин бўйига-бўй қўшмоқда.

— Биз биринчи культивацияни тамомладик, — дейди звено бошлиғи. Озиқлантириш, суғориш ишларини ҳам агротехника муддатларида ўтказамиз. Ҳар гектар ерда белгиланган миқдорда кўчат сақлаб қолинади.

Колхознинг бошқа маккажўхорикорлик звенолари ҳам ташаббускорлардан ўрнак олиб мўл ҳосил етиштириш учун курашмоқдалар.

Суратда: (чапдан) звено бошлиғи Ли Кирилл. Маккажўхорини культивация қилиш пайти.

А. Абалян фотолари.

«КУМУШ ТОЛА» ИЖОДКОРЛАРИ

Пискент районининг пиллакорлари ўнинчи беш йилликнинг тўртинчи йилида давлатга 167 тонна «кумуш тола» етказиб берадилар. Район хўжаликларида пилла ҳосилини етиштириш учун қизғин кураш бормоқда. Илғор хўжаликлардан Охунбобоев, Свердлов, Тельман номли, «Гулистон» колхозлари ва 1-«Пискент» совхозида ипак қуртлари, айниқса, яхши парвариш қилинмоқда.

Бу хўжаликларнинг миришкор пиллакорлари ипак қуртларига озуқа кам берилса, пилла ўраши бир-икки кун кечикиб кетишини яхши билишади. Шунинг учун ипак қурти вақтида тўйдирилиб боқилмоқда.

Районда илғор пиллакорларни рағбатлантириш, уларга қулай шароитлар яратиб беришга алоҳида эътибор берилади.

И. СОЛИЕВ.

КАНОПНИ СИФАТЛИ ПАРВАРИШ ҚИЛАЙЛИК

КПСС XXV съезди ва Ўзбекистон Компартияси XIX съезди қарорларини оғишмай амалга ошириш учун қизғин кураш олиб бораётган пойтахт область лубкорлари канопчиликни ривожлантириш ва ҳосилдорликни ошириш соҳасида йилдан-йилга катта муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар. Деҳқончилик учун жуда ноқулай келган ўтган йилда ҳам канопчилик билан шуғулланувчи колхоз ва совхозларда илғор тажрибалар, шунингдек мавжуд ички резерв ва имкониятлар тадбиркорлик билан ишга солиниб, каноп ниҳолларининг нобуд бўлишига ва ҳосилнинг камайишига йўл қўйилмади. Натижада давлатга 293 минг тонна каноп пояси сотилиб, бу соҳадаги план ва мажбуриятлар муваффақиятли бажарилди.

Область бўйича ҳосилдорликнинг мунтазам ошиб боришига бир қатор илғор хўжаликлар баракали ҳисса қўшмоқдалар. Жумладан, Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли, Терешкова номли, Коммунистик районидаги «Политотдел», «Ленинский путь», Ғалаба районидаги «Заря коммунизма», Энгельс номли, «Победа», Димитров номли, Янгийўл районидаги Ленин номли колхозларда йил сайин канопдан 200 центнердан ва ундан ҳам ошириб ҳосил етиштириб келинмоқда. Бу хўжаликларнинг каноп парваришида илғор техникани, фан ютуқларини қўлланиш соҳасидаги бой тажрибалари ва прогрессив иш усуллари кўпгина хўжаликларга кенг ёйилмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг июль ва ноябрь (1978 йил) Пленумлари қарорларига амалий иш билан жавоб беришга аҳд қилган область лубкорлари бу йил зиммаларига янада юксак социалистик мажбуриятлар олишди. Жумладан, давлатга жами 315 минг тонна каноп пояси сотилади.

Бу йил каноп экиш учун 18 минг гектар ер ажратилган. Шундан 2 минг гектарида уруғлик каноп етиштирилади.

Уруғ учун экилган канопга ишлов бериш агротехникасининг ўзига хос мураккаблик томонлари мавжуддир. Масалан, агар кўчат қалинлиги нормадан ошириб юборилса, ўсимлик кеч гулга киради, кўплаб гул ва шона ташлайди. Пишиб етилган уруғнинг эса сифати паст бўлади. Шунинг учун уруғлик каноп беш-олтита чин барг чиқарганидан сўнг ягана қилинса ва ҳар гектар ерда 160—170 минг кўчат қолдирилса, мақсадга мувофиқдир.

Мўл ҳосил етиштиришнинг муҳим омилларидан бири канопга минерал ўғит бериш муддатларини тўғри белгилай олишдир. Бунда азотли ва фосфорли озуқалар миқдори ўзаро тенг бўлиши лозим. Уруғ учун

МУТАХАССИС МАСЛАҲАТИ

экилган канопга гектар ҳисобига 120—150 килограмм азот ва шу миқдорда фосфор, 90—120 килограмм калий ўғити берилади.

Маълумки, 60—75 килограмм фосфор, 45—50 килограмм калий ўғити ерни шудгор қилмасдан аввал берилади. Экиш пайтида эса 30 килограммдан азот ва фосфорли ўғит солинади. Экинни биринчи озиқлантиришда 45—60 килограммдан азотли ва калийли ўғитлар берилиши керак. Иккинчи озиқлантиришда эса 45—60 килограмм азот ва шунча фосфор солинади.

Уруғ учун экилган канопни суғоришда маълум режимга қатъий амал қилиш муҳим аҳамиятга эгадир. Чунки, ўсиш даврида нормадан ошиқроқ сув қуйилса, каноп кўп шона ташлайди, бунинг устига уруғнинг пишиб етилиши кеч кузгача чўзилиб кетади. Кузги қиров остида қолган уруғ сифатсиз бўлади.

Уруғлик канопни ўсиш даврида неча марта суғориш лозимлигини белгилашда табиий шароит, биринчи галда эса ер ости сувларининг қандай жойлашганлигини аниқ ҳисобга олиш керак бўлади. Агар сизот сувлари ер юзасидан 0,9—1,2 метр чуқурликда жойлашган бўлса камида 3 марта, агар ер ости суви 1,5 метргача бўлса, ҳамма ерда 4 мартагача суғорилади.

75 процент каноп уруғи пишиб етилганидан сўнг ўримни бошлаш мақсадга мувофиқ эканлиги кўп йиллик тажрибаларда синалган. Бунинг календарь муддати 5—15 сентябрь ҳисобланади. Каноп ўрилганидан сўнг 30—35 кун ўтгач, янчиб, уруғи олинади. Агар янчиш эртароқ уруғлик яхши етилмасдан бошланса уруғлик эзилиб, шикастланиши мумкин. Янчиш муддати ўтказиб юборилганда эса уруғнинг бир қисми тўкилиб-сочилиб нобуд бўлади, бундан ташқари сифати ҳам бироз пасаяди.

Каноп ҳамма турдаги озуқаларни кўп талаб қиладиган ва тез ўзлаштирадиган ўсимликдир. Шунинг учун, айниқса, кўк поя учун экилган канопни талабига қараб ўз вақтида озуқлантириб бориш зарур. Область хўжаликларида ҳар гектар майдонга 220—250 килограмм азот, 150—190 килограмм фосфор ва 90—120 килограмм калий ўғити бериш оптимал норма ҳисобланади. Биринчи озиқлантиришда 90—110 килограмм азот, 45—65 килограмм фосфор, иккинчи озиқлантиришда эса 90—110 килограмм азот ва 45—60 килограмм калий ўғити берилади.

Кўп йиллардан бери каноп экиладиган майдонларга қўшимча калий ўғити солиш шарт эмас, деган фикр ҳукм суриб келарди. Кейинги тажрибалар шуни кўрсатдики, 1 гектар майдонга 90 килограмм калий ўғити солинса, ҳосилдорлик 10—12 центнерга ошади.

Каноп намликни кўпроқ талаб қиладиган экин ҳисобланади. Шунинг учун суғоришни кечиктирмай ўтказиш ҳосилдорликни ошириш гаровидир. Ер ости сувлари чуқур бўлган майдонларда канопни 6—7 марта суғориш тавсия этилади. Июль ойида ва августнинг биринчи ярмида ҳар 10—12 кундан сўнг, қолган ойларда эса 15—20 кундан сўнг сув қуйилади. Бунда ҳар гектар майдонга сарфланадиган сув миқдори 8000—9000 кубометр бўлиши керак.

Агар ер ости сувлари юза, яъни 0,9—1,2 метр чуқурликда жойлашган бўлса, экинга 5—6 марта сув берилади. Бунда ҳар гектар майдонга 900—1100 кубометр сув тўғри келиши керак. Июль ойида ва августнинг биринчи ярмида ҳар 12—14 кунда, қолган ойларда эса 20—25 кунда суғориш зарур. Сувнинг миқдори 7000—7200 кубометр бўлиши керак.

Каноп пишиб етилиши олдидан сўнгги сув бериш муддатини тўғри белгилаш муҳим аҳамиятга эгадир. Сўнгги сув ўришни бошлашдан 7—10 кун илгари гектар ҳисобига 800—900 кубометр миқдорида таралиши мақсадга мувофиқдир. Шунда канопнинг пўстлоғи поясидан осон ажралади, яхши тозаланади ва сорти юқори бўлади.

Канопнинг бўйи 2,5 метр, поясининг диаметри 7—11 миллиметр бўлганида ўриб-йиғиб олинса, хом ашё энг сифатли ҳисобланади. Паст бўйли каноп пўстлоғи яхши ва тоза ажралмайди, айниқса, «ЛС» агрегатидан фойдаланишда кўп қийинчиликлар туғилади.

Ҳар гектар майдонга 700—800 минг туп кўчат қолдириш ва уни ўрим-йиғим пайтигача тўла асраш нормал ҳисобланади. Ана шунда гектаридан 200 центнердан ва ундан ҳам ошириб ҳосил олиш мумкин бўлади.

Ҳ. НАЗИРОВ,
Ўзбекистон луб экинлари тажриба станцияси директори, биология фанлари кандидати.

Н. АБДУРАЗЗОҚОВА,
катта илмий ходим, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ ЁҚИЛҒИ

Тўққизинчи шахта Ангрендаги илғор саноат корхоналаридан бири ҳисобланади. Унинг меҳнатсевар коллективи ўнинчи беш йилликнинг тўртинчи йилини яхши кўрсаткичлар билан якунлаш учун социалистик мусобақа байроғини тобора баланд кўтармоқда. Айни вақтда ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштириш, илғор иш усулларини қўлланишга катта эътибор берилмоқда. Шахтёрлар ихтиёрларидаги қудратли кон техникасидан унумли фойдаланишга астойдил ҳаракат қилишяпти. Шу туфайли ҳам конда кўмир қазиб чиқариш давлат планлари ой сайин ортиғи билан адо этилмоқда.

Essa Кончилар шу йилнинг ўтган тўрт ойини яхши якунлашди. Маҳсулот реализация қилиш давлат плани ортиғи билан адо этилди. Қўшимча 40 минг сўмликка яқин маҳсулот реализация қилинди. Республикамиз халқ хўжалиги эҳтиёжлари учун ҳаммаси бўлиб 180 минг тонна ёқилғи етказиб берилди. Бу пландагига нисбатан 8 минг тонна кўпдир.

Шахтёрлар ўз фаолиятларининг бошқа техник-иқтисодий кўрсаткичларини ҳам яхшилаб бормоқдалар. Меҳнат унумдорлиги ошяпти. Маҳсулот таннархини камайтиришда ҳам дуруст натижалар қўлга киритилмоқда. Натижада қўшимча ўнларча минг сўмлик давлат маблағи тежаб қолинди.

БЕЖИРИМ МЕБЕЛЛАР

Олмалиқ мебель фабрикаси коллективи шаҳар корхоналари ўртасидаги социалистик мусобақада доим пешқадамлар сафида бормоқда. Аҳолининг кун сайин ошиб бораётган талаб ва эҳтиёжларини иш мезони деб билиб, унга тўла жавоб берадиган уй жиҳозлари ишлаб чиқаришга интилаётган мебелчилар маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш қатори сифатини яхшилашда ҳам яхши кўрсаткичларга эришмоқдалар. Улар зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини шараф билан адо этишяпти. Ўтган тўрт ойда пландагидан ташқари ишлаб чиқарилган маҳсулот миқдори 150 минг сўмликдан кўпроқни ташкил этди.

Давлат Сифат белгиси билан чиқарилаётган мебель миқдори ҳам тобора кўпайиб бормоқда. Шу йилнинг ўтган биринчи кварталида бундай маҳсулот ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу даврига нисбатан икки баравар кўпайди. Бу кўрсаткич бўйича топшириқ 104 процент қилиб адо этилди.

МЎЛ ҲОСИЛ УЧУН

«Бир дона ҳам қурт уруғи нобуд бўлмасин!» Коммунистик райони пиллакорларининг шиори ана шундай. Айни кунларда район заршунослари зарбдор вахтада туриб, қурт уруғини намунали парвариш қилиш учун барча резервларни ишга солмоқдалар.

Район пиллакорлари енгил саноатимизнинг қимматбаҳо хомашёси бўлган пилла етиштиришда бой тажрибага эга. Пиллакорлар йилдан-йилга она-Ватанга мўл пилла ҳосили етиштириб бермоқдалар. Жумладан, биргина ўтган йилнинг ўзида она-Ватанга 215,5 тонна пилла етказиб берилди. Натижада, пландан ташқари 40,5 тонна «кумуш тола» реализация қилиниб, топшириқ 23 процентга ошириб адо этилди. Ёки бошқача айтганда, ҳар қути қурт уруғидан 57,5 килограмм ўрнига 70,6 килограммдан пилла олинди.

КПСС Марказий Комитетининг июль ва ноябрь (1978 йил) Пленумлари қарорларига изчиллик билан амалий жавоб бераётган район пиллакорларининг бу йилги режалари ҳар йилгидан улкан. «Кумуш тола»дан мўл ҳосил олиш ташаббуси билан чиққан илғор пиллакорларнинг райондаги пиллачилик мутахассисларига, барча пиллачиларга Мурожаатини ва социалистик мажбуриятларини район партия комитети қизғин маъқуллаган эди.

Айни шу долзарб дамларда аҳдига вафодор заршунослар районнинг бу йилги 220 тонналик улкан «кумуш тола» хирмонини тезроқ бунёд этиш учун курашмоқдалар. Район пилла етиштириш мутахассислари қурт боқишни юксак агротехника қоидалари асосида ташкил этишни, қуртхоналарда иссиқлик даражаси бир меъёрда бўлишини ва сифатли тут баргининг ўз вақтида етказиб турилишини таъминлаш борасида талайгина ишларни амалга оширмоқдалар. Улар пиллакорлар ҳузурида тез-тез бўлиб, парваришнинг нормал боришини кузатмоқдалар ва пилладан мўл ҳосил етиштириш «сир»ларини тушунтириш юзасидан суҳбатлар ўтказмоқдалар.

Районда пилла етиштириш бўйича ўз касбининг усталари жуда кўп. М. Ёқубова, З. Сиддиқова, Л. Цой, О. Абдиева, С. Ниёзова, Т. Ҳасанова, У. Назарова ва бошқалар шулар жумласидандир.

— Мен ўз касбим билан ҳақли равишда фахрланаман, — дейди моҳир пиллакор, район Советининг депутати, Тошкент область партия комитетининг аъзоси М. Ёқубова. — Мана ўн беш йилдирки, пилладан мўл ҳосил етиштириб келяпман. Биргина ўтган йилнинг ўзида 1,5 қути қурт уруғидан 150 килограмм сифатли пилла топширдим. Бу йил эса, икки қути қурт уруғининг ҳар қутисидан 110 килограммдан «кумуш тола» олишга аҳд қилганман. Бу соҳада орттирган бой тажрибам зиммага олган социалистик мажбуриятимни муваффақиятли уддалашимда қўл келяпти.

Т. ТОШЕВ.

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ОЛТИН ҚЎЛЛАРИ

Ўзбекистонда баҳорнинг ёрқин кунлари барқ уриб турибди. Мовий, тип-тиниқ осмон, кўзни қамаштирувчи, ҳозирча ёқимли ва дилбар қуёш, боғ-роғлар оппоқ-нимранг либосга бурканган. Аммо ҳамиша бўлганидек баҳор улкан ишлар ва ташвишлар даври, экин-тикин ишлари, бўлғуси ҳосил учун кураш дамлари ҳамдир.

Тошкент бағри кенглик, бетакрор архитектура ансамбллари ва ёдгорликлари, беҳисоб яшил дарахтлари ва гуллари билан пешвоз чиққан. 2500 йиллик тарихга эга бўлган кўҳна шаҳар ҳар қачонгидан ҳам яшариб кетган. Шаҳар 1966 йилги даҳшатли зилзиладан кейин мамлакатнинг барча қардош республикалари куч-ғайрати билан амалда қайта туғилди. Тошкент офати ва жасорати абадийлаштириб қўйилган: зилзила марказида улуғвор монументал ҳайкалтарошлик комплекси СССР халқлари дўстлиги Музейи билан биргаликда бунёд этилди.

Бизнинг Ўзбекистон бўйлаб қилган саёҳатимиз маршрути узоқ ўтмишнинг гувоҳи бўлган Бухоро ва Самарқанд, Хива ва Урганчнинг ажойиб ёдгорликлари, навқирон Зарафшон, колхоз ва совхозлар, заводлар ва бирлашмаларни ўз ичига олди.

Бу заминда менинг илк бор бўлишим, шунга қарамай, кўрганларим кучли таассурот қолдирди. Улкан муваффақиятлар, ажойиб истиқболлар кишини қувонтиради. Ишчан, ўйлаб иш қиладиган, ижодкор ва саҳий кишиларга қойил қолдим. Улар қардош халқлар ёрдамида ўз республикаларини чиндан ҳам «олтин диёр»га айлантирганлар. Л. И. Брежнев мана шу кишилар ҳақида самимий сўзларни айтиб, уларнинг олтин қўллари «оқ олтин»ни яратди деган эди.

«Правда» бу кишиларнинг кўплари ҳақида ёзган. Аммо ёзилганларни ўқиш бошқа-ю, бу кишиларнинг ўзини кўриш бошқа.

Фавқулодда қобилиятли туғма селекционер Зайниддин Фахриддинов. Унинг ғаройиб ишларини мамлакатимиздан ташқарида ҳам билишади. Унинг ажойиб боғи, афсонавий лимонарийси шундай Тошкентнинг биқинида жойлашган. Селекционер меҳнат қилаётган колхоз шаҳарга туташ жойда.

Теплицадаги траншеяни кўз олдингизга келтиринг. Бу ерда бир ярим — икки метрли, унча баланд бўлмаган лимон дарахтлари ўсади. Йўқ, булар шунчаки дарахтлар эмас, улар йилига бир марта мева берадиган дарахтлар эмас, асло. Булар ҳақиқий «лимон конвейери». Ҳар бир дарахтда мева гулини ҳам, тугунини ҳам, ғўрасини ҳам, пишиб турган вазмин, сап-сариқ, хушбўй меваларини ҳам кўриш мумкин. «Рекордчи» мева икки килограммлик тошдан ҳам оғирлик қилади.

«Лимоншуносликда» чиндан ҳам революция! Бунинг устига Ўзбекистон сеҳргарининг боғида бананлар етилмоқда, апельсинлар ва бошқа ноёб мевалар пишмоқда. Ҳозир Фахриддиновнинг 2,5 гектар теплицаси бор. Яқин орада теплица 50 гектарга етади. Ҳозир қурилиш бошлаб юборилган. Ўзбекистон совет лимонларини етиштирувчи асосий база бўлади дейишга асос бор. Селекционернинг ишига келганда, бу иш ишончли қўллардадир: у билан бирга уч фарзанди, уч боғбон олим меҳнат қилмоқда.

...Қизилқум — жаҳондаги энг катта саҳролардан бири. Очиқ-ойдин айтишим мумкинки, унинг қиёфаси кўзни қувонтирмайди. Реактив самолётда соатлаб учиб боряпмизу, пастда ҳамон бепоён қумликлар, бўзранг чанг барханлари, кумушсимон шўрхок ерларнинг кети узилмайди. Ҳамма ерда пахтакорнинг азалий душмани — шўр. Ерни ювиб, суғориш, Ўзбекистоннинг асосий бойлиги ва шон-шуҳрати бўлган пахта етиштириш учун қанчадан-қанча куч, техника ва сув керак бўлади!

Мана шу ҳадсиз саҳродан Хоразмнинг янги пойтахти — Урганчга йўл ўтади. Тўппа-тўғри ва текис йўл автомашина пассажирларига зерикарли манзарани кўрсатиб боради. Тўсатдан Урганч воҳаси бошланади. Бу ерда машҳур Ленин номли колхоз жойлашган.

Мўъжазгина шийпон, стол қўйилган, пастда тахта тўшама. Теварак-атрофда буюк Аму дарёсининг сувидан қониб ичган пахта пайкаллари. Чигит экиляпти, бу ерда ўтган йили ҳар гектар ердан 46 центнердан ҳосил кўтарган миришкор пахтакор Қурбонтурди Олланазаров бригадаси деҳқончилик қиляпти.

Қурбонтурди тракторининг ёнидан жой бериб мени ўтказди. Бригаданинг ишлари ҳақида, оиласи ва дўстлари ҳақида ҳикоя қилиб берди, бу йил ҳар гектар ердан 55 центнердан ҳосил кўтараман деб мени ишонтирди. Дадил фикр!

Дарвоқе, Қурбонтурди ва Қизилқум саҳросида яшаб, меҳнат қилаётган бошқа ҳамма ўзбеклар рус тилини яхши билишаркан. Ўзбекистонда ҳар ҳафтанинг бир куни рус тили куни деб эълон қилинибди. Ўша куни республика коммунистларининг сардори, йирик ёзувчи ва шоир Шароф Рашидовдан тортиб, биринчи синф ўқувчисигача — ҳамма рус тилида сўзлашаркан.

Рус кишиси бўлган менга бу ҳол ғоят ёқимли ихтиродек туюлди. Айтгандай, бунинг нимаси ғайри-табиий? Ўзбекистонда Ватанимиздаги қарийб тўқсон миллат ва элатнинг вакиллари яшаб меҳнат қилмоқда. Айтиш мумкинки, бу ерда Иттифоқимизнинг қиёфаси «миниатюрада» акс этган. Ҳолбуки, бу миниатюранинг ўзи ҳам озмунча эмас — Ўзбекистонда 15,4 миллион аҳоли бор.

Ленин номли колхозга қайтиб, унинг раиси Сотим Қаландаров билан суҳбатлашайлик. Жуда камтарин, шарқликларга хос хушфеъл ва меҳмондўст бу киши бутун ҳаёти ўтган саҳрони севиб қолган. Ҳар гектар ердан 50 центнердан ҳосил кўтариш мутлақо реал иш деб ҳисоблайди у.

Жазирама саҳрода колхоз ҳаваскорлик тўгарагининг концертини кўришга муяссар бўлдим. Қизларнинг ёрқин ранго-ранг кийимлари, ўзига хос, қалбни ром этувчи халқ музикаси. Бир тафсилот: раққосалар шундай қумликда, шундай дала шийпонининг ёғоч копламаси ёнида концерт беришди: саҳрода дарахт ҳам бамисоли сувдек олтинга тенг нарса.

Саҳронинг яна бир бебаҳо бойлиги — машҳур қоракўл ҳам олтин билан ўлчанади. Қоракўл бамисоли ўзбек замини каби қадимийдир. Азалдан бу ерга дунёнинг етти иқлимидан савдогарлар келишган. Камалак рангида жилоланувчи жингалак жунли кумушсимон, олтинсимон, қаҳрабо рангли терилар. Ҳаммасидан ҳам сур тери кўзни олади. Уни қоракўлнинг шоҳи ҳам дейишади. Жигарранг олтин рангида товланувчи қоракўл тунда ажойиб кумуш рангда жилоланади. Асрлар бўйи яратилиб, кейинчалик йўқ бўлиб кетган қоракўл навларини тиклаш, яхшилаш, янгиларини яратиш учун озмунча меҳнат қилингани йўқ.

Баҳор қўйлар қўзилайдиган давр. Айниқса Бухоро областининг Томди районида қўзилатиш муваффақиятли ўтди. Бу ерда жуда кўп машҳур қўйчивонлар меҳнат қилишади. Бултур улар ҳар юз совлиқдан 153 тадан қўзи олишди. СССР Олий Советининг депутати Қувониш Донбоев ва унинг ҳамкасблари — Сарсонбой Иванниев, Озарбой Бозорбоев, Абдибой Абдирамонов, Қултон Сибоев сингари қоракўлчилар ҳар юз бош совлиқдан икки юзталан қўзи олдилар. Улкан муваффақият бу!

Тилсиз саҳрода бамисоли инсон меҳнатини шарафловчи монументдай қад кўтариб турган ажойиб Зарафшон шаҳрида ҳам бўлдим.

Гўшт етиштирувчи йирик чорвачилик комплекслари ҳисобланган Самарқанд чорвадорлари билан ҳам учрашдим. Бу ерда сўқимга боқилаётган қорамоллар вазни областнинг ўртача кўрсаткичидан 140 килограммдан ортиқ бўлиб, 500 килограммга етяпти. Сабзавоткорлар ва соҳибкорларнинг ишлари билан қизиқдим. Биргина Самарқанд районининг ўзида 12 Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, 23 Ленин орденининг кавалери меҳнат қилади.

Ҳа, бу ерда барча касб кишилари ниҳоятда миришкор! Дарвоқе, Ўзбекистонда олтин ҳақида гапиришганида, бу сўзнинг кўчма маъносинигина эмас, айнан маъносини ҳам кўзда тутишади. Республика энг юксак — 99,99 ўлчовли олтин етказиб беради. Тўртта тўққиз рақамли олтин! Бундай олтинни кўрдим, уни қазиб олаётганлар билан танишдим, жилоланиб турган олтин қуймасини қўлимда ушлаб кўрдим.

Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари Абдувоҳид Каримов ҳақида ҳам сўзлаб бермоқчиман. Қаерда қийинчилик бўлса, қаердаги аҳволни яхшилаш лозим бўлса, уни ўша ерга юборишади. Бу ғайратли, ишчан, хушфеъл киши аҳволни яхшилайди ҳам. Унинг ҳамма нарсага қурби етади. Пахта ҳам, металл ҳам, Бухоро кўчаларидаги тартиб-интизом ҳам унинг назаридан четда қолмайди. Мана бир кичик, лекин қизиқ мисол. Тошкентлик ҳамроҳларим обком секретарининг ташаббуси билан шлак блоклардан қурилиб хўмрайиб турувчи уйларнинг қиёфаси жонланганлигини эшитиб, ҳайрон бўлишди. Уйларнинг қиёфаси оддийгина қилиб жонлантирилди: шарқ услубида ўймакорлик, ганчкорлик нақшлари туширилган плиталар балконларга рўзғор буюмлари билан бирга осиб қўйилган.

Ганч ҳақида икки оғиз сўз. Ўзбекистондаги минераль тошни шундай деб айтишади. Оппоқ, илиқ, нур ёғилиб туради ундан. Миллий санъатнинг кўпгина дурдоналарига материал бўлиб хизмат қилади у. Ганч қўл бола, кишиларнинг кайфиятини, истагини яхши «ҳис этади». Қаерда бўлманг, ҳамма жойда маҳаллий меъморчиликнинг ажойиб намуналаридан бўлган ганчга ўйиб ёзишнинг гувоҳи бўласиз.

Техниканинг энг сўнгги ютуқлари асосида қурилган замонавий кон-металлургия комбинатини кўрдим. Комбинатнинг ёнида очилган карьерларни, кўз илғамас саҳрода пиллапоя бўлиб ётган ғаройиб манзарани кўрдим. Ҳамма ерда кон қатламлари. Котлаван тубида автомашиналар юрибди. Бу ерда кузовига экскаватор панжасидан ер жинсларини олиб, комбинатга элтаётган қудратли БелАЗ машиналари ишлайди. Комбинатда кон жинсларидан хилма-хил металларни олишади.

Комбинатда ҳам кўп ажойиб, синчков, ўз ишига берилган кишиларни учратдим. Корхонанинг бош директори Анатолий Анатольевич Петров экан. Бундан йигирма беш йил муқаддам у Москва билан хайрлашиб, завод қурилишидаги дастлабки қозиқларни қоққан, чодирда, коммунал квартирасида яшаган. Ҳозир миннатдор ўзбеклар уни «саҳро подшоси» деб улуғлашади. Айтишларича, Анатолий Анатольевични кўп марта Москвага чақириб, катта лавозимларни ваъда қилишган. Лекин у ўз тақдирини саҳро, комбинат, Ўзбекистон тақдирига боғлади. Петровни ёш мутахассислар — ўз ишини беҳад севувчи романтиклар қуршаб олишган. Улар қилаётган иш эса жуда улкан, ғоят истиқболли иш.

Такрор айтаманки, Ўзбекистон заминидаги кўп нарсалар кишини қувонтиради. Албатта, айниқса Шарқ одатига кўра нохуш нарсаларни мезбонларга айтиш одобдан эмас. Аммо бошқача кайфият уйғотувчи баъзи бир гапларни айтсам, ўзбек дўстларим мени маъзур тутишар.

Бу ерда муаммолар озмунча эмас. Баъзан ер ношудликдан ҳам шўрлаб қолади: қурувчилар иш ҳажми кетидан қувиб (бу ерда километрлаб каналлар, сув тармоқлари, сув тақсимлагичлар ва бошқа нарсаларни иш ҳажми деб юритишади), суғориш билан ирригациянинг бошқа-бошқа нарсалар эканлигини унутиб қўйишади. Ерни суғориш унчалик машаққатли иш эмас: канал қазиб, сув қўйсанг тамом, вассалом. Аммо бу сувни қандай қилиб ушлаб туриш керак, уни қандай қилиб, ҳосилга хизмат қилдириш кераклигини қурувчилар кўпинча ўйлашмайди. Натижада қимматли, ҳақиқатан ҳам олтинга тенг намлик саҳро қумларига сингиб кетади. Сув келаверади, ернинг усти эса шўрлаб ётаверади.

Серқуёш республиканинг мактаб ўқувчилари ва студентлари ҳақида ҳам алоҳида сўз юритишга тўғри келади. Ҳалигача уларга нормал ўқув йили бўлгани йўқ ва яқин орада ҳам бўлиши гумон. Баъзан январь ойигача улар пахта теришади.

Ерқин фонда бошқа қора доғлар ҳам бор. Келин учун қалин олиш ва бошқа ўтмишнинг сарқитлари ҳамон учраб туради.

Республика катта, мураккаб вазифаларни ҳал этмоқда. Дуч келинаётган муаммолар — юксалиш қийинчиликлари, ҳаракат, янги чўққиларга чиқиш муаммоларидир. Албатта бу муаммолар ҳал этилади. Ўзбек олтини унинг ҳамма кўринишларида энг юксак ўлчовли олтин бўлаверсин!

В. АФАНАСЬЕВ,
Тошкент — Москва.
(«Правда», 11 май).

ПОЙТАХТИМИЗДА баландлиги 350 метрлик янги радио-телевидение минораси қад кўтармоқда. Суратда: Минора қурилишида актив иштирок этаётган монтажчилар Ҳаким Ахмедзянов, Николай Захаров ва Геннадий Викторов.

М. Нуриддинов фотоси.

ПАРТИЯ АХБОРОТИ

СЕКРЕТАРЛАР СЕМИНАРИ

ЧИНОЗ район партия комитетида бошланғич ва цех партия ташкилотлари секретарларининг семинари бўлиб ўтди. Семинарда район партия комитетининг иккинчи секретари Ю. А. Хайдуров «КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг Москва шаҳар Бауман сайлов округи сайловчилари билан учрашувда сўзлаган нутқи асосида 1979 йил ва ўнинчи беш йиллик топшириқларни муваффақиятли бажаришга меҳнат коллективларини сафарбар этиш бўйича бошланғич партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисида» доклад қилди.

Семинар қатнашчилари область партия комитети қурилиш бўлими мудирининг ўринбосари В. Ф. Ахрамеевнинг КПСС XXV съезди қарорлари асосида ташкилий-партиявий ишларни такомиллаштириш, район партия комитетининг секретари Б. У. Ғуломованинг КПСС XXV съезди қарорлари асосида идеология ишининг ҳозирги босқичидаги асосий йўналишлари мавзуидаги докладларини ҳам тингладилар.

ТАШАББУСГА КЕНГ ЙЎЛ

Бир группа илғор сут соғувчилар ўнинчи беш йилликнинг тўртинчи йили планини СССР Конституцияси қабул қилинган куннинг икки йиллигигача адо этиб, бириктирилган ҳар бир сигирдан 5-6 минг килограммдан сут соғиб олиш ташаббуси билан чиққан эдилар. Калинин районидаги бир қатор сут соғувчилар ана шу ташаббусга қўшилиб, катта режалар билан чиқишди. Жумладан, «Қорасув» совхозининг сут соғувчиси Т. Серикбоева, Куйбишев номли колхоз чорвадори Г. Жиянбоева, «Партия XXI съезди» совхозининг сут соғувчиси Ҳ. Шодиева, Калинин номли колхознинг сут соғувчиси Ш. Пиримовалар ҳар бош соғин сигирдан ўртача ҳисобда 5-6 минг килограммдан сут чашмаси яратишга қарор қилишди.

Район партия комитети бюросида пешқадам сут соғувчиларнинг юксак мажбуриятлари маъқулланди, илғор чорвадорларнинг ташаббусини жойларда муҳокама қилиш ва ташаббусни ёйиш тавсия этилди.

ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

Орджоникидзе район партия сиёсий ўқуви шохобчалари пропагандистларининг илмий-амалий конференцияси бўлиб ўтди. Район партия комитетининг секретари Д. Шарипова «Партия ўқуви — идеология ишининг асоси» темасида доклад қилди. Нотиқ партия сиёсий ўқуви шохобчаларида олиб борилаётган ишларни анализ қилди ҳамда пропагандистлар олдида турган муҳим вазифаларга тўхталди.

Конференция қатнашчилари район партия комитети партия сиёсий маорифи кабинетининг мудири А. Ефименконинг «Партия маорифи системасида таълим методикасининг ўзига хос хусусиятлари» мавзуидаги суҳбатини ҳам қизиқиш билан тингладилар.

СЕРҚУЁШ РЕСПУБЛИКАМИЗДА

БУХОРО МАРКАСИ БИЛАН

Бухоро тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг коллективи магазинларга планга қўшимча равишда кўплаб тикилган буюмлар жўнатди. Бу буюмлар орасида жинсидан тикилган костюмлар, хотин-қизлар плашчлари ва сунъий мўйнадан тикилган пўстинлар бор. Бу буюмларнинг ҳаммасига сифат белгиси қўйилган. Бухоро тикувчилари йил бошидан буён истеъмолчиларга планга қўшимча равишда бир неча ўн минг сўмлик мол жўнатдилар.

Бу муваффақиятда бирлашманинг илғор ишчи хотин-қизлари Эргашой Васиева, Клавдия Хохлова, Нина Пензова, шунингдек моҳир ишчи Рустам Раҳматовнинг салмоқли ҳиссаси бор. Уларнинг портретлари илғорлар хиёбонидаги ҳурмат тахтасини безаб турибди. Меҳнатнинг тезкор усулларини эгаллаган бу меҳнатчилар смена топшириғини икки баравар ошириб бажарганлари ҳолда тиғиз график асосида ишламоқдалар. Бирлашманинг бутун коллективи ана шу пешқадамлардан ўрнак олиб, ишлаб чиқариш планини ошириб адо этди: тўрт ойлик топшириқ муддатидан илгари бажарилди.

●

ҒАЛЛА ЎРИМ-ЙИҒИМИ БОШЛАНДИ

ТЕРМИЗ. Термиз ва Шеробод районларининг далаларига дастлабки комбайнлар чиқди. Дон бултур эрта кузда экилган суғориладиган участкаларда кузги арпани танлаб ўришга киришилди. Дон яхши агротехника муддатларида экилганлиги ғалланинг одатдан ташқари барвақт пишиб етилишига олиб келди. Бу йил ўрим-йиғимга ўтган йилдагидан бир ярим ҳафта илгари киришилди.

Термиз районидаги Карл Маркс номли колхознинг Менгли Эсонов бошлиқ бригадасида бир неча ўнлаб гектар майдондаги ғалла ўрилди. Қувват Мусаев ва Тожи Тўраев бошлиқ комбайнларнинг экипажлари бир кунда икки норма бажармоқдалар. Бригада юз гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан дон йиғиштириб олишга аҳд қилган.

Бу йил Сурхондарё областида 60 минг гектардан зиёд майдондаги бошоқли дон экинлари йиғиштириб олиниши лозим. Ўрим-йиғим қизғин давом этаётган пайтларда далаларда 500 дан зиёд комбайн ишлайди. Хўжаликларда комплекс механизациялашган отрядлар тузилди.

●

ПАРРАНДАЧИЛИК ШАҲАРЧАЛАРИ ҚАЙТА ҚУРИЛМОҚДА

Фарғона водийсидаги энг йирик СССР 50 йиллиги номли паррандачилик фабрикаси ўзининг лойиҳадаги қувватини икки баравар оширди. Энди корхона савдо тармоқларига ҳар куни 260 минг дона тухум юбориб турибди. Ишлаб чиқаришни ўстиришга асосан фабрикани реконструкция қилиш туфайли эришилди.

Республикадаги бошқа паррандачилик шаҳарчалари ҳам реконструкция қилинмоқда. Ана шундай қайта қуриш туфайлигина беш йиллик бошидан буён паррандачилик хўжаликларида тухум қўядиган товуқлар ва бройлерлар миқдори уч миллион бошдан зиёд кўпайди. Корхоналарнинг тармоқлари ҳам кенгайиб бормоқда. Қорақалпоғистон АССРда, Қашқадарё, Сирдарё, Наманган областларида янги паррандачилик фабрикалари, наслчилик хўжаликлари барпо этилди. Бройлер етиштириладиган яна учта корхона қурила бошланди.

Бу йил «Ўзптицепром» коллективи 694 миллион дона тухум етиштириш мажбуриятини олди. Бу эса ўтган йилдагига нисбатан 100 миллион дона тухум кўпдир. Гўшт етиштириш ва сотишни ҳам кўпайтириш мўлжалланмоқда.

(ЎзТАГ).

БИР МАРОМДА ИШЛАЙЛИК

ОЙЛИК ИҚТИСОДИЙ ОБЗОР

ОБЛАСТИМИЗ индустрияси ходимлари ўнинчи беш йилликнинг тўртинчи йили планини ва зиммага олинган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажариш учун қизғин кураш олиб бормоқдалар.

Шу йилнинг ўтган тўрт ойи мобайнида саноат маҳсулотини реализация қилиш давлат плани анча зиёдаси билан бажарилди. Қўшимча ишлаб чиқарилган ва халқ хўжалиги эҳтиёжлари учун етказиб берилган турли-туман саноат маҳсулотлари ҳажми салкам 38 миллион сўмликни ташкил этди.

Бу меҳнат ютуғига областимиздаги кўпчилик шаҳарлар ва районлар саноатчилари ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшдилар.

Айниқса, Калинин райони саноатчиларининг муваффақиятлари таҳсинга сазовордир. Улар ишлаб чиқариш резервлари ва имкониятларидан оқилона фойдаланиш, мавжуд қувватларнинг тўлароқ ишлашини таъминлаш, илғор иш усулларини қўллаш туфайли йил бошидан бери давлат планига қўшимча 2 миллион 680 минг сўмлик маҳсулот реализация қилдилар. Бу мажбуриятдагидан 1 миллион 360 минг сўмлик кўпдир. Тошкент райони индустрияси ходимлари ўтган тўрт ой ичида мажбуриятдагидан ташқари салкам 400 минг сўмлик, Ғалаба райони саноат корхоналари коллективлари 393 минг сўмлик, Бўстонлиқ саноатчилари 295 минг сўмлик маҳсулот реализация қилдилар.

Асосий кўрсаткичлардан бири ҳисобланган меҳнат унумдорлигини ошириш давлат плани ва зиммага олинган социалистик мажбурият муваффақиятли бажарилмоқда. Область бўйича эришилган натижа белгилангандан нисбатан 2,1 процент ортиқ бўлди. Бунда республикамиз пойтахти саноатчиларининг салмоқли ҳиссалари бор. Улар унумдорлик бўйича планни 102,2 процент қилиб бажаришга эришдилар.

Меҳнат унумдорлигини оширишда Олмалиқ ва Янгийўл шаҳарлари, Пискент, Бўка, Ғалаба, Коммунистик, Калинин, Янгийўл районлари саноат корхоналари коллективлари яхши натижаларга эришдилар. Уларнинг бу соҳада эришган натижалари область бўйича ўртача кўрсаткичдан юқори бўлди.

Кўпчилик шаҳарлар ва районлар саноатчилари маҳсулот таннархини, маҳсулот бирлигини ишлаб чиқариш учун моддий ва меҳнат ресурслари сарфини камайтириш соҳасида дуруст натижаларга эришдилар. Масалан, Тошкент шаҳрида таннарх пландагига нисбатан 1 миллион 29 минг сўмлик арзонлаштирилди. Олмалиқликлар шу туфайли қўшимча олган фойдаси 79 минг сўмни ташкил этди. Оҳангарон районида маҳсулот таннархи 119 минг сўмлик камайди. Бу кўрсаткични яхшилашдан Бўстонлиқ, Калинин, Чиноз районлари, юзлаб корхоналар меҳнаткашлари ҳам кўплаб давлат маблағини тежаб қолишга муваффақ бўлдилар.

Саноат корхоналарида юксак категориядаги маҳсулот ишлаб чиқариш ҳам ой сайин ортиб бормоқда. Бу кўрсаткич бўйича тўрт ойлик топшириқ 12 процент ортиғи билан адо этилди. Давлат Сифат белгиси билан чиқарилаётган маҳсулот миқдори ўтган йилдагига нисбатан 31,2 процент ортди. Ҳозир барча маҳсулотнинг 12,5 проценти фахрли беш қирра билан тайёрланмоқда.

Областимиз индустриясининг ўтган тўрт ойдаги иш якунларини таҳлил қилиш бундай ютуқлар қатори кўпгина камчиликлар борлигини ҳам кўрсатиб турибди. Аввало шуни айтиш керакки, саноатимиз социалистик мажбуриятни бажаришдан орқада қолмоқда. Шу йилнинг ўтган тўрт ойи мобайнида ваъдага нисбатан 2 миллион 232 минг сўмлик кам маҳсулот ишлаб чиқарилди. Оҳангарон шаҳар саноатида эса ҳатто давлат плани ҳам адо этилмай қолди. Бу ерда топшириққа нисбатан 447 минг сўмлик кам маҳсулот тайёрланди. 12 корхона маҳсулот реализация қилиш планини бажармади. Оққўрғон, Оҳангарон, Бекобод районлари реализация планини бажарганлари ҳолда ишлаб чиқариш планини тўла адо этмадилар.

Областимизда тайёрланаётган маҳсулот таннархини камайтириш, давлат Сифат белгиси билан буюмлар ишлаб чиқариш планини адо этмаётган корхоналар ҳам анчагина бор. Қатор коллективлар тайёрланган маҳсулот сифати кўнгилдагидек бўлмаганлиги учун рекламациялар олишяпти.

Эндиги вазифа қўлга киритилган ютуқларни янада мустаҳкамлаш ва йўл қўйилган камчиликларни тезроқ бартараф этишга эришишдан иборат. Бунинг учун илғор коллективлар тажрибасини оммалаштириш, қолоқларнинг ҳам улар сафига етиб олиши учун барча зарур чора-тадбирларни амалга ошириш, мусобақани янада авж олдириш, унинг пухта ташкил этилишини таъминлаш, янги-янги формаларни жорий қилиш, ғолибларни моддий ва маънавий рағбатлантиришни такомиллаштириш керак. Ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш, моддий-техника таъминотини яхшилаш, белгиланган ташкилий-техникавий тадбирларнинг тўла амалга оширилишига эришиш даркор. Планни бажармаётган коллективларнинг қолоқлик сабабларини аниқлаш ва уларни зудлик билан бартараф этиш шу куннинг муҳим вазифасидир.

ПОЙТАХТИМИЗНИНГ БУГУНГИ ЖАМОЛИ

ТОШКЕНТНИНГ «Қорақамиш» массиви кун сайин обод ва кўркам бўлиб бормоқда. Бу ерда кўплаб турар-жой бинолари ва маданий-маиший объектлар фойдаланишга топширилмоқда. Қулай ва шинам квартираларга кўчиб кираётган кишилар қўли гул бунёдкорларга ташаккур айтишяпти. Суратда: массивдаги яқинда фойдаланишга топширилган турар-жой бинолари.

А. Абалян фотоси.

ЖОНКУЯР УСТОЗ

ТОНГ. Табиат тамбурининг сеҳрли торини созламоқда, ғир-ғир эсаётган намхуш шабада киши вужудини жунжиктиради. Катта асфальт йўл чеккасидаги тротуардан чамаси эллик-эллик беш ёшлардаги алп қомат, юзларига билинар-билинмас ажин тушган бир киши шахдам одимлаб боряпти. Унинг вужуди чексиз ҳаёллар қуршовида. У кеча цехда бўлиб ўтган мажлисни ўйлаб, шогирдининг сўзлаган нутқидан мамнун жилмайиб қўярди. Шогирдининг нутқ охирида берган ваъдасини эслаб, кулги ўйнаб турган юзлари бирдан жиддийлашди. «Бу ҳазилакам ишми — бир кунда 23 минг метр ўрнига 25 минг метр газламага гул босаман дейди-я! Уддалай олармикан-а? Уддалайди, деди яна ўзига-ўзи. Ғофирга ишонса бўлади, у сўзининг устидан албатта чиқади. Ҳеч қачон уялтирмайди»...

Шу ҳаёллар билан бўлиб комбинатда 25 йил ишлаган меҳнат ветерани Муборак Адиатулин Меҳнат Қизил Байроқ орденли тўқимачилик комбинатининг дарвозаси олдига етиб келганини сезмай қолди. Муборак ака қадрдон цехига кириши билан сукунатни бузганича тўхтовсиз ишлаётган «КАВО» гул босиш машинасини кўриб, бир зум тўхтаб қолди. «Демак, Ғофир бугун ҳам мендан эрта келибдида» Муборак ака цех деворига осиғлиқ турган думалоқ соатга қаради: Олти ярим. Энг муҳими, анашу вақтдан ўзиш керак...

Ёш коммунист, комсомол-ёшлар бригадасининг сардори Ғ. Шодиев ўз машинасида гул босилиб чиққан газламаларни кўздан кечираётиб, ўн-ўн беш қадам нарида ўзига тикилиб турган устозини кўрди-ю, унга пешвоз чиқди. Салом-аликдан сўнг, Муборак ака ҳазиллашиб гап қотди.

— Бу дейман, цехда ётиб қолганмидинг?

— Устоз, ўзингиз айтгансиз-ку, барвақт турганнинг иши унумли бўлади, деб.

— Баракалла, ўғлим. Касбингга меҳр қўйсанг, касбинг сени ардоқлайди. Инсоннинг меҳнати тошдан гул ундиради деганларига ишонавер...

Муборак ака шогирдининг елкасига қоқиб қўяр экан, лоп этиб ҳаёлига илк бор ишчи коржомасини кийиб, шу цехга ишга келган пайтлари ва ўшанда тажрибали ишчилар раклистлик масъулияти ҳақида жон куйдириб гапирганларини эслади.

— Муборак,— деган эди ўшанда ишчилардан бири унга — бизнинг иш бир қарашда осондек туюлса ҳам, у одамдан ўта синчковлик ва масъулият талаб этади. Ҳозир қийналсанг ўксима, бардош бер, билмаганингни қайта-қайта сўраб ол. Ўшандагина сен ўз касбини севиб, ардоқловчи моҳир ишчи бўлиб етишасан, тушундингми?!

Муборак ака шу устозларининг нақадар ҳақ эканини ўзи ҳам устоз бўлиб, ўнлаб ёшларга бошчилик қилаётган, касбга меҳр уйғотаётган ҳозирги пайтда билаяпти. Ҳа, уни айни кучга тўлган ёшлик пайтини уруш олиб кетган.

У Сталинград, Польша, Белоруссия тупроқларини фашист қадамидан озод этишда қатнашди ва яна азиз даргоҳи — тўқимачилик комбинатига, меҳрибон устозлари даврасига қайтиб келди.

Тонгни шомга улаб астойдил ишлади. «Коммунистик меҳнат зарбдори» деган шарафли ном эгаси бўлди. Дастлаб, миткаль, бязь, парусина каби газламаларга гул босган бўлса, эндиликда кўп валли гул босиш машинасида Давлат Сифат белгисини олишга сазовор бўлган «Сатин 647» «Мяльмаль», «Ягодка» каби газламаларга гул босиб, топшириқларни 105—110 процентдан бажармоқда.

Йиллар шамол тезлигида ўтди. Кечаги шогирд, бугун — Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери, ўнлаб ёшларнинг устози.

Кун тиккага келган. Дарахтларда қушлар базми авжида. Тротуар чеккасидаги бетон ариқчадан шилдираб сув оқиб турибди. Кўзларида ажиб бир меҳр ёғилиб турган Муборак ака билан комбинат ҳовлисидаги йўлкада учрашдик.

— Муборак ака, меҳнатга бўлган узоқ йиллик фидойилигингизнинг боиси нимада?!

Муборак ака ўйга толган ҳолда биздан беш-олти қадам нарида, ям-яшил либосли ниҳолларга тикилганича деди:

— Бир донишманд «Меҳнат — бутун қувончлар ва дунёдаги барча гўзалликлар манбаидир» деган экан. Мен ҳам меҳнатда бахт топаётган бахтиёр замон кишиларининг бириман!

Йўл бўйи ўйлаб кетаяпман. Меҳнат ветерани, жонкуяр устоз — Муборак аканинг гаплари замирида бир олам маъно бор...

Р. АСЛОНОВ,
комбинат ишчиси.

ЭЛ МЕҲРИ ТУШГАН ЙИГИТ

КЕЧА оқшом бошланган ёмғир тонг ёришганда тинди. Ҳавонинг чеҳраси ҳам гулдек очилиб кетди. Фақат осмон гумбазининг у ер бу еридагина оқариб кўринган тўп-тўп булутлар худди дарёдаги муз парчаларидек жадаллаб сузиб борар, олислаб кетган катта карвонни қувиб етмоқчидай шамол йўрғасига қистов берарди.

Карим ака олисдаги баланд қорли тоғлар яққол кўриниб турадиган уй деразасини ланг очиб юборди. Уйга кишини энтиктирувчи, хушбўй, хузурбахш муздек баҳор ҳавоси ёпирилди. У оромбахш таровагдан тўйиб-тўйиб нафас олди.

— Бунчалар лаззатли, ширин бўлмаса бу тонг ҳавоси! — дилидан ўтказди Карим ака нурга чўмиб келаётган кўкка боқиб.— Чиройига суқинг киради-я!

Карим ака бундай пок, осуда ва гўзал тонгларнинг хассос ошиғи. Одати —тонг отмасдан туради, уни руҳий бир илинж билан кутади, нурдан қандай ясалишини кузатади. Ундаги бу фазилат Буюк Ғалаба тонгидан нур олган, ана шу унутилмас тарихий кундан ҳамишаликка мерос. У ана шундай латофатга тўлиқ —қутлуғ тонглар деб, бугунги тотли тинч, осойишта ҳаётимиз учун манфур душманга қарши аёвсиз мардона жанг қилди, муқаддас Ватан озодлиги, халқ эрки, деб қон тўкди.

Гвардиячи младший сержант Карим Нурмуҳамедов шон-шуҳратга бой жанговар йўл босиб ўтди. Кўкрагидаги шода-шода орден-медаллар бунинг гувоҳи, унинг жасорати ва матонатига ишончли муҳр. Ана шу жанговар нишонлар орасида учинчи даражали «Шуҳрат» орденига кўзимиз тушади. Орденнинг ўз қаҳрамони, эгасини топиш тарихи қизиқ. Орден уруш тугаб, орадан анча йиллар ўтиб кетгандан кейин Карим аканинг қўлига келиб тегди. Бу ҳақда унинг ўзи шундай ҳикоя қилади:

— Ўз иш хонамда одатдагича ремонт-смета ҳужжатларини кўздан кечириб ўтирардим. Эшик тақиллаб, пойгакда ёшгина лейтенант йигит кўринди. Ўрнимдан туриб сўрашдим.

— Хўш, хизмат?— дедим.

— Мен республика ҳарбий комиссариатиданман,— деди бояги йигит худди рапорт бераётгандай қоматини тик тутиб.— Сизга чақириқ қоғози олиб келган эдим.

— Чақириқ қоғози?—ҳайрон бўлиб лейтенантга қарадим. У чурқ этмай, қоғозни қўлимга тутқазиб чиқиб кетди. Неча хаёлларга бормадим. Ажабо, республика ҳарбий комиссариатига нима учун керак бўлиб қолдим экан?!.

Эртаси кун эрталаб ҳарбий комиссариатга қараб йўл олдим. Новчадан келган, сочларига оқ оралаган полковник мени очиқ чеҳра билан қарши олди. Ҳурмат билан менга тўрдан жой кўрсатди.

— Сўнгги бор қаерда жанг қилгансиз ўртоқ гвардиячи младший сержант?— деди у ҳол-аҳвол сўрашиб бўлгач, мақсадга кўчиб.

— Берлин учун олиб борилган жангларда қатнашганман, ўртоқ полковник. Лекин...

— Нима, лекин?

— Афсус ғалабагача жанг қилолмадим. Яраланиб, госпиталга тушдим.

— Сизни учинчи даражали «Шуҳрат» ордени билан чин қалбимдан табриклайман. Ўша вақтда Берлин учун олиб борилган жангларда кўрсатган жасурлигингиз учун сиз ана шу орден билан мукофотланган эконсиз. Нишон ўз қаҳрамонини топди!

Полковник стол тортмасидан «Шуҳрат» орденини олиб кўкрагимга тақиб қўяркан, яна бир бор қўлимни қаттиқ қисиб табриклади.

...Шерхон ака билан Бувиниса хола урушнинг дастлабки кунлари тўрт азамат фарзанди — Ҳамдам, Холмат, Абдурашид ва Қўчқорларни фронтга кузатишди. Уйда улар билан фақат кенжа ўғил — Каримжонгина қолди!

Орадан кўп ўтмай аввал Ҳамдам, сўнг Холматдан қора хат келди. Улар Сталинград остоналаридаги жангларда қаҳрамонларча ҳалок бўлишди. Бу жудолик чоли-кампирни оғир қайғуга солиб қўйди. Каримжон эса, жигарбандлари учун душмандан қасос олиш пайига тушиб қолди. Яширинча ҳеч кимга айтмай бир неча бор район ҳарбий комиссариатига учраб келди. «Ҳали ёшсан!»,— деб сўзига қулоқ осишмади. Кейинги боришида эса, комиссариатга талаб қўйиб, ариза ҳам ташлаб келди. Шундан кейин орадан бир ҳафталар ўтар-ўтмас кўнгиллилар сафида фронтга жўнаб кетди.

Ерга урса кўкка сапчийдиган Карим бир ой ўқиб моҳир пулемётчи бўлиб олди. Биринчи жангга у чегарада кирди. Бу пайт икки акаси Абдурашид билан Қўчқор Украина ерларини немис босқинчиларидан тозалаб, ўз интернационал бурчлари — гитлерчилар асоратига тушиб қолган Европа халқларини озод этишдек муқаддас мақсад йўлида жанг бошлаб юборишганди. Қалбида душманга нисбатан қасос ва нафрат ўти ёлқинланган Карим Одер дарёсидаги кечув ва Варшава шаҳрини озод қилиш жангларида чинакам жасорат намуналарини кўрсатди.

Фронт ҳалқаси тобора торайиб борарди. Душманнинг сўнгги қароргоҳи — Берлин остоналарида шиддатли жанглар давом этарди. Баъзи қисм жангчилари душман мудофаасини ёриб ўтиб, шаҳарда кўча жангларини бошлаб юборишган эди. Младший сержант Карим Нурмуҳамедов йигитлари ҳам шаҳарга биринчилар қатори ёриб кирдилар. Бу пайт ботир ўзбек йигити бўлинмага командирлик қиларди.

У шаҳар жангларида анча тажриба орттириб қолгани учун бўлинмани маҳорат билан дадил олға бошлар, душманни кўз очиришга қўймасди. Шаҳар маркази яқинидаги тўрт қаватли уйни фашистлардан обдан тозалаб, буйруқни аъло даражада бажарган бўлинма йигитлари кўча жангларини бошлаб юборишди. Олдинда пулемётидан душман устига тинимсиз ўқ ёғдириб Каримжон борар, йигитларини катта майдон сари шоширтирарди. Улар эндигина майдонга чиқишган ҳам эдики, командирнинг ёнгинасига душман снаряди тушиб портлади...

Ҳушига келганда у ўзини госпиталда кўрди. Бинт билан чандиб боғланган ўнг оёғи, чап қўли ва бўйни қаттиқ санчиб оғрирди. Карим қадрдон она қишлоғи — Қатортолга қўлтиқ таёқда кириб келди. Сўнг акалари Абдурашид ва Қўчқорлар фронтдан кўкраклари орден-медалларга тўлиб уйга қайтишди.

Фронтдан зафар билан қайтган Карим ака Нурмуҳамедов кўп йиллар Фрунзе район турар-жой коммунал хўжалик бўлими бошлиғи, республика коммунал хўжалик министрлигида турар-жой бошқармасининг мудири вазифаларида ишлади. Ҳозир у Калинин районидаги «Келесгаз» идорасида саркор, район Советининг депутати. Эл-юрт рўшнолиги, ободончилик ва аҳоли турмуш маданиятини юксалтириш йўлида ғайрат билан ҳормай-толмай меҳнат қилиб келмоқда. Кейинги вақтларда қишлоқларда қарийб юз километрлик янги газ шохобчалари қурилди. Ҳар йили минглаб хонадон «зангори олов»дан баҳраманд бўлмоқда. Бунгача эса, райондаги «Назарбек», «Бўзсув» совхозлари, Охунбобоев, Генерал Раҳимов номли, «Ленин йўли» колхозлари ва бошқа қатор хўжаликлар дала меҳнаткашларининг хонадонлари тўла газлаштирилди.

Нияти улуғ кишининг иши — доим яхшиликдир. Зафар кучиб ўрганган одам ҳар вақт истиқболни ўйлайди. Уруш ва тинч меҳнат ветерани Карим ака Нурмуҳамедов ана шундай инсон.

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ.

Социалистик мусобақа ғолиби Ульяна Матвеевна Иванова. Бўстонлиқ районидаги К. Маркс номли колхозда бир неча йилдан буён чўчқабоқарлик касбида ишлаб келмоқда. У ҳалол меҳнат қилиб, гўшт етиштиришни кўпайтириш ишига муносиб ҳисса қўшаётир. Суратда. У. М. Иванова.

И. Портнов фотоси.

ПИЛЛАЧИЛИК ВА МЕХАНИЗАЦИЯ

Калинин районидаги Калинин номли колхоз пиллачилик комплексидан репортаж

КАТТА йўлнинг ичкарисига жойлашган бу пиллачилик комплексида иккинчи мавсум қурт боқилмоқда. Марказий конструкторлик технологик бюроси лойиҳаси асосида қурилган пиллахонада меҳнатнинг ташкил этилишидан колхозчилар мамнун. Бу ердаги ишларга агротехник Раҳимжон Юсуфжонов бош-қош. У бизни инкубация цехига бошлайди.

— Колхозга келтирилган қурт уруғи, — дейди у, шу ерда очирилиб сўнг ёш қуртлар боқиладиган хонага тарқатилади. Инкубация цехида ҳаммаси бўлиб беш киши ишлайди. Ҳарорат доимо мўътадил, 25—26 даражадан кам бўлмайди.

Ёш қуртлар боқиладиган 2 катта ғиштдан ишланган иморатларнинг атрофларида қатор-қатор енгил типдаги палаткалар тизилиб турибди. Қуртлар 4 ёшга ўтгач, мана шу палаткаларга олинади.

Палаткалардан бирига кирамиз. Иссиқ ҳарорат димоққа гуп этиб урилади. Икки қаватли темир сўкчаклар. Ҳозирча тепа қаватида қурт боқилмоқда. Қуртлар катталашгач, пастки қаватга олинади. Звено бошлиғи Раҳима Файзиева билан суҳбатлашамиз. У ҳозиргина келтирилган баргларни қуртларга солаётган эди.

— Комплекс ишидан хурсандмисиз?

— Бўлмасам-чи, — дейди Меҳри опа. Жоннинг роҳати-ку! Ҳамма ишни механизмлар бажаради. Бизлар вақти-вақти билан қуртларнинг ҳолатидан хабар олиб, барг бериб турамиз, холос.

Ҳакима опа Жўраева ҳам унинг гапларини тасдиқлайди.

— Ҳозир комплексда 50 қути қурт уруғи боқилмоқда, — дейди Раҳимжон ака. Агар шунча қути қурт уруғи хонадонларга тарқатилса, бир, икки, уч ёшга етгунча, биласизми, жуда кўп ишчи кучи керак бўлар эди. Бу ерда эса 8—10 киши меҳнат қилмоқда, холос. Қуртлар 4—5 ёшга етганида эса 30—35 киши керак бўлади.

Оталиқ ташкилотлар: Ўрта Осиё ипакчилик илмий текшириш институти, Марказий конструкторлик технологик лойиҳа бюроси вакиллари ҳам шу ерда. Улар янги ускуналар, машина-механизмларнинг ишлашини назорат қилиб борадилар.

— Кўпгина машиналар пиллакорларга маъқул бўлиб қолди, — дейди марказий конструкторлик бюроси бошлиғининг ўринбосари Фахриддин Илҳомов. — Аввал ёш қуртларга барг қўлда сабзига ўхшатиб тўғраб берилар эди. Эндиликда бу ишни кичик бир механизм жуда соз ва қисқа вақт ичида бажариб беради. Ғона учун шох ҳам машинада қирқилади.

Комплексдаги енгил типдаги 36 та палаткада катта ёшдаги қуртлар боқилмоқда. Палаткалар ўртасидаги йўлкаларга назар ташлаймиз. Ҳар ер, ҳар ерга ҳавони совитиб намлаб берувчи қурилмалар ўрнатилган. Сув камералари гуриллаб ишлаб турибди. Иссиқ ҳаво енгил трубалар орқали палаткаларга тарқалмоқда. Иситиш-совитиш қурилмаларининг яхши ишлаши Рашид ака Аҳмаджоновнинг масъулиятида. Ориф Соипов, Обид Ҳошимов ўртоқлар эса қуртхоналардаги ҳароратнинг нормал бўлишини таъмин этадилар.

Катта корпус ёнидаги цемент ҳовузда эса хлорелла — бир ҳужайрали сув ўти ўстирилмоқда. Пилла қуртлари 3 ёшга киргач, барглар хлорелла суспензияси билан ҳўллаб берилади. Хлорелла — оқсил моддасига бой. Ҳосилдорлик ортади. Барг тежалади.

Бу ерда яна бир янгилик синаб кўрилмоқда: марказий бошқариш системаси жорий этилаётир. Пульт олдида Лутфулла Аюпов. Электр аппарати. Палатка қаторлари рақамларда ифодалаб қўйилган. Қизил-кўк чироқларнинг ёнишига қараб хоналардаги ҳарорат кузатиб турилади.

— Ана,— деди Лутфулла.— Биринчи қатордаги палаткаларда ҳарорат юқори бўлиб кетибди. Люкларни очиш керак...

Комплексни айланиб бу ерда олиб борилаётган ишларни кўрсангиз, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Пилла етиштиришни янада кўпайтириш ва пиллачиликни саноат негизига кўчириш тўғрисида»ги қарорини ҳаётга татбиқ этиш борасида дадил одимлар билан илгари борилаётганлигининг гувоҳи бўласиз.

Бу йил колхозда 180 қути-қурт уруғи парвариш қилинмоқда. Ўтган йили давлатга ўн тонна уч юз килограмм пилла топширилган эди. Хўжалик «кумуш тола» миришкорлари бу йил 11 тонна пилла топшириш учун курашмоқдалар. Ҳар қути қурт уруғидан кам деганда 70 килограммдан ҳосил олинади.

Ўтган йили комплексда 25 қути қурт уруғи боқилган эди. Бу йил янгидан учта кенгайтирилган палата қурилиб, фойдаланишга топширилди. Шунинг учун ҳам иш кўлами кенгайди. Ҳозирги кунда 50 қути қурт уруғи боқилмоқда. Ҳар қути қурт уруғидан 80 килограммдан пилла топширишга аҳд қилдилар.

Абдувоҳид Турғунов, Жамила Бакирова, Рамзия Ваҳобова, Роза Зуфарова, Холниса Ҳасанова сингари пиллакорлар бошлиқ звеноларда иш, айниқса, намунали ташкил этилган. Ўтган йили 100—115 килограммдан пилла топширган миришкорлар бу йил янада юксак маррани кўзлаб меҳнат қилмоқдалар. Махсус бригада барг етказиб бериб турибди.

— Комплекснинг истиқболи порлоқ,— дейди колхоз раиси Ф. Абдуллаев.— Қурилиш, ускуналарни такомиллаштириш, янада самарали ишлайдиган механизмларни келтириш ишлари давом этмоқда.

Биз яна бир нарса тўғрисида ўйлаб кўрмоқдамиз. Гап шундаки, комплексда бор-йўғи бир ой пилла боқилади. Йилнинг қолган фаслида бу қурт хоналар— палаткалар бўш туриши керакми, нега улардан теплица ўрнида фойдаланиш мумкин эмас. Бунинг учун имконият бор. Иссиқ сув таъминоти йўлга қўйилган. Бироқ, ҳозирги хоналар кичиклик қилади. Шунинг учун биз кейинги палаткаларни кенгроқ қилиб қурмоқчимиз. Ана шунда кичик механизмлар ёрдамида тупроққа ишлов бериш, куз, қиш фаслларида, бу ерда турли хил сабзавот етиштириш мумкин.

Янгилик ихлосмандлари бўлган Калинин номли колхоз меҳнаткашлари, моҳир пиллакорлар бошлаган бу хайрли иш ажойиб самаралар бермоқда. Бугунги меҳнатда эришилган натижалар амалга оширилиши мўлжаллаб қўйилган ёрқин режалар ана шундан далолат бериб турибди.

Н. РИХСИЕВ.

Суратларда: (чапдан) Пиллачилик комплексида ҳаммага намуна бўлиб меҳнат қилаётган илғор пиллакорлардан Меҳри Шокирова, Раҳима Файзиева, пиллачилик агротехниги Раҳимжон Юсуфжонов, пиллабоқар Ҳакима Жўраева ўртоқлар. (Ўнгда) комплекснинг умумий кўриниши.

А. Абалян фотолари.

ЧАШМАЛАР ИЗЛАБ

Мен илм даргоҳига энди қадам қўяётганлардanман. Бадиий ҳазиналардан баҳраманд бўлиш, айниқса халқ оғзаки ижоди дурдоналарини ўрганиш иштиёқида Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институти фольклор бўлими архивига қайта-қайта мурожаат қилишга тўғри келади.

Дарё тўлқин сувлар тошқин
ўтолмайман, ёр-ёр,
Отим ориқ, рангим сариқ
етолмайман, ёр-ёр,
Отгинамни ориқ қилган
шу майда тош, ёр-ёр,
Рангимни сариқ қилган шу
қалам қош, ёр-ёр.

Бу қўлёзма устида узоқ ҳайратланиб қолганимга фольклоршунос олима, институтимиз катта илмий ходими Зубайда Хусаинова:

— Марҳабохон, нимага ўйланиб қолдингиз? — дедилар.

— Ҳайронман, Зубайда опа, бу қўлёзма 1926 йилда Музайяна Алавия томонидан ёзиб олиб топширилган экан. Ахир у вақтларда Музайяна опа паранжида эдиларку. 1927 йилда паранжи ташлаб ўқишга кетгани ҳақида ўқигандим. Шунга ақлим етмай турибди. Зубайда опа кулиб:

— Хотин-қизлардан биринчи бўлиб халқ оғзаки бадиий ижоди намуналарини тўплаган, паранжида эканликларидаёқ тўрт девор ичида, тутқинликда эзилган бечора ўзбек хотин-қизларининг қалбидан чиққан қўшиқларни, эртакларни ёзиб олган Музайяна Алавия бўладилар. Бу ҳақда муфассалроқ билмоқчи бўлсангиз фольклор фондидаги кундаликларга қаранг, дедилар.

Кундаликларни варақладим... Дарҳақиқат, ўзбек совет адабиёти, санъати ва фани тараққиётига муҳим ҳисса қўшган филология фанлари кандидати, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими, Беруний номидаги ЎзССР Давлат мукофоти лауреати, таниқли фольклоршунос олима ва шоира Музайяна Алавиянинг ҳаёт йўли машаққатли аммо сермазмун.

Музайяна опамиз халқ ижодининг чинакам муҳибаси, толмас тарғиботчиси. Музайяна Алавия Ўзбекистоннинг ҳамма областларида бўлган, машҳур халқ бахшилари халфалар билан ишлаган, бир қанча халқ ижодчиларини кашф этганлар. «Авваллари,— деб эслайдилар опа, биз борган жойларнинг кўпида йўллар оғир, транспорт йўқ эди. От, эшак топилarди, топилмаса, ёш эканмиз, кўпинча пиёда юрардик. Халқдан кўп мароқли нарсалар эшитгандан кейин қизиқиб кетиб, чарчаганингизни ҳам билмай қоласиз».

Умуман, бу фидоий аёлнинг хотираларини эшитиш биз учун нақадар ибратли, фойдали. Лекин бир дақиқани ҳам беҳудага сарф қилмайдиган одамнинг вақтини банд этишга киши тортинар экан...

Музайяна опанинг меҳнатсевар ва холислиги, тўғри сўзлиги ва талабчанлиги ҳар кимда зўр ҳавас уйғотади. Олима республикамиз ташкил этилган дастлабки йиллардан бери ўзбек фольклорининг онахони сифатида уни тўплаб, нашр эттириб келади. У «Интизор», «Далли», «Кунларим» каби ўнлаб достонларни, «Совет даври қўшиқлари», «Оқ олма, қизил олма» каби қўшиқлар тўпламини нашр эттирди, 50 дан ортиқ илмий мақолалар эълон қилди, 1959 йилда «Ўзбек халқ қўшиқлари» мавзуида кандидатлик диссертациясини ҳимоя қилди. Ўнлаб шогирдлар тайёрлади. Олиманинг 1955 йили «Гражданлар уруши, халқ хўжалигини тиклаш ва социалистик индустрлаштириш даври ўзбек халқ поэтик ижоди», 1959 йили «Ўзбек халқ қўшиқлари», 1974 йили эса «Ўзбек халқ маросим қўшиқлари» монографияси чоп этилди. Монографияда халқ ижодининг кенг тарқалган жанрларидан бўлган маросим қўшиқлари ўзбекларнинг Улуғ Октябрь социалистик революциясига қадар кечирган турмуши, урф-одати, расм-русумлари, удум ва ирмлари билан боғлиқ ҳолда текширилади.

Музайяна опа билан экспедицияга чиқишнинг алоҳида файзи бор, — деб ҳикоя қилади фольклор бўлими мудири Тўра Мирзаев, Опа, фақат достон, қўшиқ, эртак, мақолларгина ёзиб олиш билан кифояланмай, аҳолининг урф-одати, турмуш тирикчилиги, ўша ерда ўтган олим, фозиллар ҳақида, ҳатто қушлар, ўсимликлар ва уларнинг хислатлари ҳақида маълумот тўплашга ҳаракат қиладилар. Ҳар қандай қийинчилик юз берса ҳам оғринмай, оз гапириб, кўп ишлайдилар.

Музайяна Алавия фақат фольклорист олима эмас, балки нозик қалб, ҳаяжони тўкин, дилбар шеърият соҳибаси ҳамдир. Олималик қаламини тебратиб келаётган опа шеърлар ҳам ёзиб турадилар. Музайяна Алавиянинг 1927 йилдан бери шеър, очерк, ҳикоя ва поэмалари матбуотда эълон қилиниб келади, булар орасида айниқса «Севинчларим» шеърий тўплами диққатга сазовордир.

Музайяна Алавия фаол жамоатчи ҳамдир. Уларнинг одоб, ахлоққа доир суҳбатларини радио ва телевизор орқали эшитамиз, шу мавзудаги сермазмун мақолаларини газета ва журналларда ўқиймиз. Инсоннинг маънавий қиёфаси тўғрисидаги «Одамийлик ҳақида», «Дил нидоси», «Ён қўшним— жон қўшним» каби рисолаларини қўлдан қўймаймиз. Улардан турли-туман ўгитлар уқиб оламиз. Бу опанинг мураббиялигидан далолат беради.

Алавийлар хонадони маҳалладаги энг обрўли хонадонлардан. Музайяна опанинг турмуш ўртоғи медицина фанлари кандидати Лутфуллахон ака Алавий узоқ йиллардан бери халқ соғлиғини сақлаш йўлида ҳормай-толмай хизмат қилиб келмоқда. Ўғиллари Фарҳод ва Анисхон Алавийлар ҳам ота изидан боришди, медицина фанлари кандидатлари. Оиланинг тўнғич фарзанди Фарҳод табобат илмига қўшган муносиб ҳиссаси учун Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати деган шарафли унвонга сазовор бўлди. Қизи Мусаввара ҳам врач. Келинлари ҳам олий маълумотли, меҳнатсевар кишилар.

Шу кунларда республикамиз илмий жамоатчилиги, қалам аҳли, педагог-мураббийлар ҳурматли олимамизнинг қутлуғ етмиш ёшини кенг нишонламоқдалар. Биз ҳам шогирдлик бурчини адо қилиб, кўплаб мухлислари номидан таъзим бажо қиламиз. Музайянахон опа, узоқ яшанг, наврўздек сертабассумлигингиз доимо биз билан бўлаверсин! — деймиз.

Марҳабо МАДРАҲИМОВА,
ЎзССР Фанлар Академияси А. С. Пушкин номидаги тил ва адабиёт институти илмий ходими.

ТУЙХАТ ЎРНИДА

ДУНЁ ОВОЗИ

чет эл хабарлари

ИМПЕРИАЛИЗМНИНГ КИРДИКОРЛАРИ

ПАРИЖ, 10 май. (ТАСС). Эрон революциясининг раҳбари оятилло Хумайни Қўшма Штатларни Эроннинг ички ишларига аралашяпти, деб айблади. Мамлакатимиз ва инқилобимиз ғалабаларига Америка империализмигина бирдан-бир жиддий хавф соляпти, деди у Франциянинг «Монд» газетаси мухбири билан қилган суҳбатида. Хумайни Эронда кейинги вақтда қилинган сиёсий қотилликларга сўл кучлар дахлдор деган уйдирмаларни қатъиян рад этди. Бу қотилликларни ўнг унсурлар қилди, деди Хумайни.

ТЕҲРОН. 10 май. (ТАСС). Эрон ташқи ишлар министри И. Язди «Кайҳон» газетасининг мухбири билан қилган суҳбатида ҳукумат Эроннинг қўшилмаслик ҳаракатига кириши ва қўшилмаган мамлакатлар давлат ва ҳукуматлари бошлиқларининг Гаванада ўтказиладиган конференциясида Эрон делегациясининг қатнашиши тўғрисидаги масалани кўриб чиқаётганлигини айтди. У эронликлар Қўшма Штатлар билан тузилган ҳамма битимларни қайтадан кўриб чиқишга ва шу битимларнинг Эрон халқи манфаатларига мос келмайдиганларини бекор қилишга қатъий аҳд этганликларини яна бир бор таъкидлади.

Бу орада мамлакатда ағдариб ташланган шох режимининг собиқ амалдорлари устидан судлар давом этяпти. Бугун Теҳронда яна бир неча киши қатл этилди. Булар орасида сионистлар билан ҳамкорлик қилиш ва Исроилга ионалар тўплашда айбланган эронлик миллионер бор.

ПОРТУГАЛИЯДА ВАЗИЯТ

ЛИССАБОН. 10 май. (ТАСС). Португалия республикасининг президенти генерал Рамольо Эанеш энг катта сиёсий партиялар билан бир неча марта маслаҳатлашди. Маҳаллий обзорчиларнинг уқтириб ўтишича, бу музокаралар мамлакатда вазиятнинг ривожига муҳим таъсир кўрсатиши ва ҳукумат билан парламент ўртасидаги рўйирост низо туфайли келиб чиққан кескин тангликни бартараф этишга ёрдам бериши мумкин.

Португалия компартияси республика президенти билан учрашувларнинг шунингдек социалистлар партияси ҳамда бошқа сиёсий кучлар билан музокараларнинг натижаларини кутиб Мот Пинту кабинетини қоралаш тўғрисида парламентга резолюция киритишни маълум вақтгача кечиктиради, деб билдирди.

ПКП Марказий Комитетининг аъзоси Карлуш Бриту кўпгина масалаларда коммунистлар билан социалистларнинг нуқтаи назари монанд эканлигини уқтириб ўтди. У музокаралар ижобий ва рўй-рост мулоқот вазиятида ўтаётганлигини таъкидлади.

ФРАНЦУЗ КОММУНИСТЛАРИНИНГ АНЖУМАНИ

ПАРИЖ, 10 май. (ТАСС). Франция Коммунистик партиясининг навбатдаги XXIII съезди очилди. Париж яқинидаги Сент-Уэн ишчилар шаҳарчаси спорт саройининг катта зали лиқ тўла. Мамлакатнинг ҳамма томонларидан бу ерга икки мингга яқин делегат келган. Съездда кўпгина қардош коммунистик ва ишчи партияларнинг, тараққийпарвар ва миллий озодлик ҳаракатларининг вакиллари, шу жумладан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев бошчилигидаги КПСС делегацияси ҳам ҳозир бўлди.

Француз коммунистларининг анжумани сиёсий доиралар, матбуот, радио, телевидениенинг катта эътиборини ўзига тортди. Улар съездни ҳозирги пайтда мамлакат ҳаётидаги жуда муҳим воқеа деб ҳисобламоқдалар. Бу эса Франция компартиясининг зўр обрў-эътиборга сазовор эканлигидан, у социал тараққиёт учун, демократия ва меҳнаткашларнинг ҳуқуқлари учун курашда катта роль ўйнаётганлигидан далолат беради.

Демократик жамоатчилик кейинги ойларда авж олиб кетган съезд олди мунозарасини ғоят эътибор бериб кузатди. Шу мунозара давомида маҳаллий партия ташкилотларининг кўпдан-кўп йиғилишларида коммунистлар «келажак бугундан бошланади» деган резолюция лойиҳасини муҳокама қилдилар. Бу ҳужжатда Франциянинг ҳозирги ички сиёсий аҳволи ва унинг экономикасидаги танглик ҳолати таҳлил этилган, мамлакат олдида турган жиддий муаммоларни ҳал этиш йўллари таклиф қилинган, халқаро вазият анализ этилган ва ҳозирги дунёда социалистик мамлакатларнинг позицияларни мустаҳкамланганлиги таъкидланган.

Съезднинг биринчи мажлисини Франция Коммунистик партиясининг ветерани, Франция Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси Этьен Фажон очди. У партия раҳбарлари номидан съезд делегатларини ва чет эллик меҳмонларни самимий табриклади.

Съездда Франция Компартиясининг Бош секретари Жорж Марше ҳисобот доклади қилди.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ВА ЎЗТАГ МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

УЙ ТЎЙЛАРИ

ТРАКТОР заводида ишлаётган 24 оила яқинда янги қурилган квартираларга кўчиб ўтди. Тракторсозлар шаҳарчасида яна бир турар-жой биноси фойдаланишга топширилди.

Уй-жойлар кейинги пайтда янгича лойиҳа асосида қурилаяпти. Уйларнинг квартиралари қулай ва алоҳида жойлашган бўлиб поллари паркет, айвонлари ойнаванддир. Ой охиригача яна бир 24 квартирали бино ишчиларга ҳадя этилади.

Областимизнинг шаҳар ва районларида уй-жой қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. «Ташоблсельстрой» трестига қарашли 4-кўчма механизациялашган колонна бинокорлари Бўка район марказида 990 квадрат метр саҳнга эга бўлган шинам турар-жой биноларини қуриб битказдилар. Солдатское посёлкасида эса икки қаватли ҳовлили коттеджлар қуриш кўлами кенгаймоқда.

●

ЧЕВАРЛАР ПРОФИЛАКТОРИЙСИ

ЯМ-ЯШИЛ боғ ўртасида бўй чўзган оқ бино олис-олислардан ҳам кўзга яққол ташланиб турибди. 160-қурилиш тресги бинокорлари уни яқинда қуриб битказишди. Бинога Чирчиқдаги «Ғунча» тикувчилик фабрикаси санаторий-профилакторийси жойлашди.

Бинокорлар совғасидан чеварлар мамнун. Санаторий-профилакторийда дам олиш, саломатликни мустаҳкамлаш учун барча қулайликлар яратилган. 1 ва 2 ўринли палаталар, шинам физиотерапия, физкультура кабинетлари ва бошқа даволаш бўлимлари замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган.

Ишчилар йўлланма билан бу ерда 24 кун даволаниб, дам олишлари мумкин. Йўлланма учун атиги 15 сўм тўланади. Қолган қиймати корхона фонди ҳисобига. Бу ерда ҳар йили 600 дан ортиқ чевар медицина кўригидан ўтказилади. Улар шифохонада ўз фарзандлари билан бирга дам олишлари ҳам мумкин. Болалар учун алоҳида жой ажратилган.

●

ҲАЙВОНОТ ОЛАМИГА САЁҲАТ

ТАБИАТ музейига келиб кетаётганларнинг кети узилмайди. Бу ерда улар ҳайвонот оламидаги табиий мўъжизалар билан яқиндан танишмоқдалар.

Яқинда музейда янги бўлим очилди. Бўлимга турли хил қотирилган қушлар қўйилган. Бу мураккаб экспонатларни тайёрлашда музей ходимлари билан биргаликда пойтахтимиздаги Октябрь, Собир Раҳимов ва Калинин районларининг мактаб ўқувчилари актив иштирок этишди.

Бундан ташқари музейда 6 метрлик қотирилган бўғма илон ҳам намойиш қилинади. Ҳозир илон яшайдиган иқлим шароитлари манзараси вужудга келтирилаяпти. Табиат макети битгач, қотирилган илон шу ерга ўрнатилади. Бу экспонат илонларнинг яшаш шароити ҳақида қизиқарли ҳикоя қилади.

●

ҚИШЛОҚДАГИ ЯНГИ ҚУРИЛИШЛАР

Тошкент районидаги «Ленин йўли» колхозида янги медицина комплекси фойдаланиш учун топширилди.

Яқин вақт ичида Тошкент районидаги Кўктерак посёлкасида ва Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозида иқтисослашган болалар касалхоналари ишга тушади. Бу йил Тошкент областининг шаҳар ва қишлоқларида жами ўн иккита медицина муассасаси фойдаланиш учун топширилади.

МУҲИМ ҚЎЛЛАНМА

ЯНГИ КИТОБЛАР

КЕНГ меҳнаткаш халқ оммасини интернационализм руҳида тарбиялаш, ривожланган социализм ва коммунизм қуриш шароитида миллий муносабатлар соҳасида интернационализм принципларини изчиллик билан амалга ошириш — коммунистик жамият қуришни муваффақиятли суратда бажаришнинг энг муҳим шартидир.

Ҳозирги босқичда меҳнаткашларни интернационализм руҳида тарбиялаш аввало, мамлакатимизда коммунистик қурилиш планларини амалга ошириш учун масъулият ҳиссини ривожлантириш, демакдир. Партия XXV съезди томонидан қўйилган вазифаларни амалга оширишда актив иштирок этиш эса ҳақиқий социалистик ватанпарварлик ва интернационализмнинг энг асосий кўринишидир.

Худди шу жиҳатдан профессор М. М. Мусаев таҳрири остида «Ўзбекистон» нашриёти томонидан яқинда чоп этилган «Оммани интернационал руҳда тарбиялаш» китоби муҳим аҳамият касб этади. Қатор авторлар қаламига мансуб бўлган бу китобда Ўзбекистон Коммунистик партиясининг, жамоат ташкилотларининг меҳнаткашлар оммасини, хусусан, ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар ва ёшларни ривожланган социализм шароитида, интернационал руҳда тарбиялаш соҳасидаги кўп қиррали фаолияти мисолида партиямизнинг бой тажрибаси ўзининг ёрқин ифодасини топган.

Китобнинг «КПСС — ленинчи интернационалистлар партияси» деб аталувчи қисмида марксизм-ленинизм ўз моҳият ва эътибори билан интернационал таълимот эканлиги, Коммунистик партиямиз ҳам ўзининг ташкил топган кунидан бошлаб пролетар интернационализмининг мустаҳкам принципларига асосланиб қурилганлиги, В. И. Ленин интернационализм таълимотини янада ривожлантириб, унга қатор ўзаро боғлиқ ва бирбирини тўлдирувчи янги таърифлар берганлиги, ҳозирги вақтда бу ленинча қоидалар КПСС амалий фаолиятида тўла куч ва таъсирини сақлаб қолаётганлиги мукаммал баён этилган.

СССРда ривожланган социалистик жамият барпо этилган ҳозирги шароитда ишчилар синфини интернационал руҳда тарбиялаш масаласи партиянинг актуал вазифаларидан бирига айланди. Бу биринчи навбатда ҳаётимизнинг барча соҳалари — экономика, сиёсат ва маданиятнинг объектив равишда жадал интернационаллашиб бораётганлиги билан боғлиқдир. Авторлар республика партия ташкилотларининг интернационал тарбия соҳасида олиб бораётган кенг кўламдаги ишларини илмий умумлаштириб берганлар.

Умуман, китоб мазмунли ва қизиқарли бўлиб, меҳнаткашларни Коммунистик руҳда тарбиялашда, ҳозирги шароитда интернационализмдан воз кечишни очиқдан-очиқ таклиф қилаётган айрим буржуа арбобларининг нотўғри қарашларини рад этишда ва «янги интернационализм» пайти келди, деган даъволарга зарба беришда ўз ҳиссасини қўша олади ва энг муҳими — ундаги барча актуал масалаларда КПСС XXV съезди белгилаган интернационал тарбия вазифалари республикамиз партия ташкилотларида изчил амалга оширилаётганлиги тўлиқ баён этилган.

Китоб айрим камчиликлардан ҳам холи эмас. Бизнинг фикримизча, интернационализм билан ватанпарварликнинг бирлиги масаласи китобда етарлича баён этилмаган. Ҳатто бу масалани алоҳида боб қилиб ишланса, мақсадга мувофиқ бўлур эди. Бу нарса Коммунистик тарбияда социалистик интернационализм билан ватанпарварлик бирга қўшиб олиб борилиши ҳақидаги асосий принципдан келиб чиқади. Шунингдек китобда такрорлашлар, айрим таҳлилга доир стилистик ғализликлар ҳам учрайди. Шунга қарамай, ушбу китоб мутахассислар, пропагандистлар, агитаторлар, студентлар, ўқувчилар учун қизиқарли ва фойдали қўлланма бўлиб хизмат қилади.

А. ВАЛИЕВ,
фалсафа фанлари доктори, профессор.

Э. ҒУЛОМОВ,
Тошкент халқ хўжалик институти илмий коммунизм кафедрасининг катта ўқитувчиси.

ТАБИАТ ВА ТУРИЗМ

КОНКУРС ДАВОМ ЭТАДИ

ТАБИАТ завқи шифо, деб бежиз айтишмайди. Пойтахт областининг кўплаб аҳолиси ўзларининг дам олиш кунларини, меҳнат отпускаларини ўлкамизнинг хушманзара жойларида ўтказишмоқда. Кейинги йилларда дам олишнинг экскурсия, саёҳат каби актив формаларидан фойдаланувчилар сони кўпаймоқда. Улар табиат чиройидан баҳраманд бўлиб, самарали ва ижодий меҳнат учун янги куч қувватга тўлмоқдалар.

Саёҳлар сафарга отланиб ўзлари билан фотоаппарат олишни унитмайдилар. Гўзал, манзара, ноёб дов-дарахт ва гуллар.... хуллас табиат лавҳалари беихтиёр фотоишқибозлари диққатини ўзига жалб қилади. Саёҳлар фотосуратлари эса ўлкамиз саховати, гўзаллиги ҳақида ҳикоя қилади.

Севимли дам олиш масканлари — табиатнинг гўзал ва хушманзара жойлари билан кўпчиликни таништириш мақсадида республика туризм ва экскурсия Совети туризм мавзуида ижод қиладиган республика журналистлар секцияси билан биргаликда «Табиат ва туризм» деган мавзуда фотоконкурс ўтказди. Конкурсга йигирма беш авторнинг 150 дан кўпроқ фотосуратлари тақдим этилди.

Бугун конкурс жюриси томонидан таъкидланган иккиижодкорни газетхонлар билан таништирамиз. Фотосурат автори Тошкент автомобиль йўллари институтининг катта ўқитувчиси В. Соколов. Унинг «Кутиш» деб номланган фотосурати конкурснинг биринчи мукофотини олди.

Бундан ташқари В. Соколов конкурсга «Чортонги» деб номланган суратлар туркумини ҳам тақдим этган. Унда Жиззах миллий паркининг қизиқарли пейзажлари ўз ифодасини топган.

Ўнинчи синф ўқувчиси Сергей Соколов ўз отасидан ибрат олиб, конкурсга «Иссиқкўл йўлида» туркумидаги фотоларини тақдим этди. Ёш фотоҳаваскор саёҳларнинг йўлдаги қийинчиликларни бартараф этишини акс эттирувчи динамик кадрларни объективга туширган. Фотосуратлар Совет ёрлиқлари билан тақдирланди.

Шундай қилиб, конкурс якунланди. Лекин «Табиат ва туризм» мавзуи умрибоқийдир. Кўп сонли саёҳлар ва фотоишқибозлари истакларини инобатга олиб, туризм ва экскурсия республика Совети, туризм мавзуида ижод қиладиган журналистлар секцияси билан биргаликда яна «Табиат ва туризм-79» мавзуида фотосуратлар конкурсини эълон қилди. Конкурс мақсади фотосуратлар воситасида туризм ва экскурсияни дам олишнинг оммавий тури сифатида тарғибот қилиш ва шу мавзуда юксак бадиий савиядаги ишлар яратишга фото ишқибозлар ва мутахассисларни жалб этишдан иборатдир.

Конкурсга тавсия этиладиган ишлар туристик юришлар, саёҳат ва экскурсияларнинг мазмунини, она Ватанимизнинг гўзаллигини ва унинг туристик имкониятларини ўзида акс эттириши лозим. Конкурсга бир авторнинг чекланмаган миқдордаги фотолари қабул қилинади. Ҳар бир фотосурат икки нусхада (ҳажми 18 x 24 сантиметрдан кичик бўлмаслиги керак) қуйидаги адресга юборилиши керак: 700077. Тошкент шаҳри, Луначарский шоссеси, 115-уй. Ўзбекистон Туризм ва экскурсия республика Советига. Конверт устига «Конкурсга» деб ёзиб қўйиш эсдан чиқмасин.

Фотоконкурс ғолиблари учун иккита биринчи (75 сўм), учта иккинчи (50 сўм) ва бешта учинчи (25 сўм) мукофотлар, шунингдек туризм ва экскурсия республика Советининг ва журналистлар ташкилотининг диплом ва ёрлиқлари берилади.

Фотосуратларнинг мазмунига қараб, уларнинг бир қисми вақтли матбуотда, шу жумладан «Тошкент ҳақиқати» газетасида эълон қилинади. Биз имкониятдан фойдаланиб, барча газетхонларни «Табиат ва туризм-79» фотоконкурсида иштирок этишларини таклиф қиламиз.

В. ПОПОВ,
туризм мавзуида ёзувчи журналистлар республика секциясининг масъул секретари.

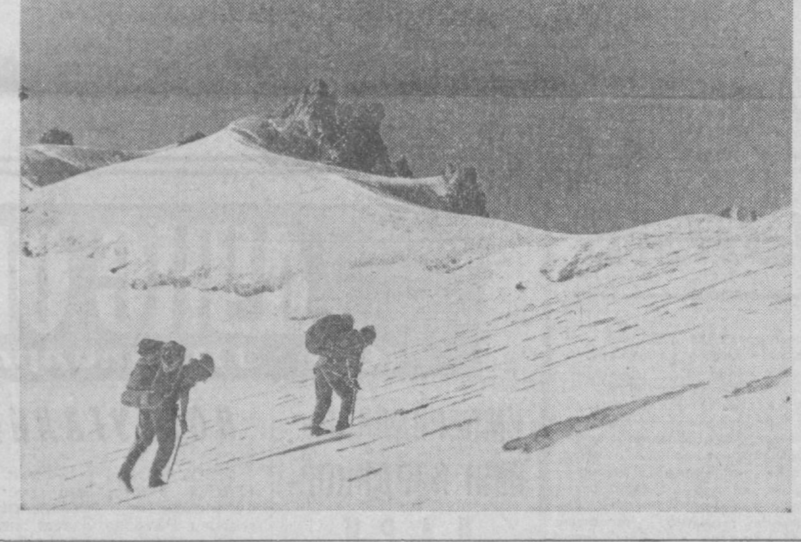

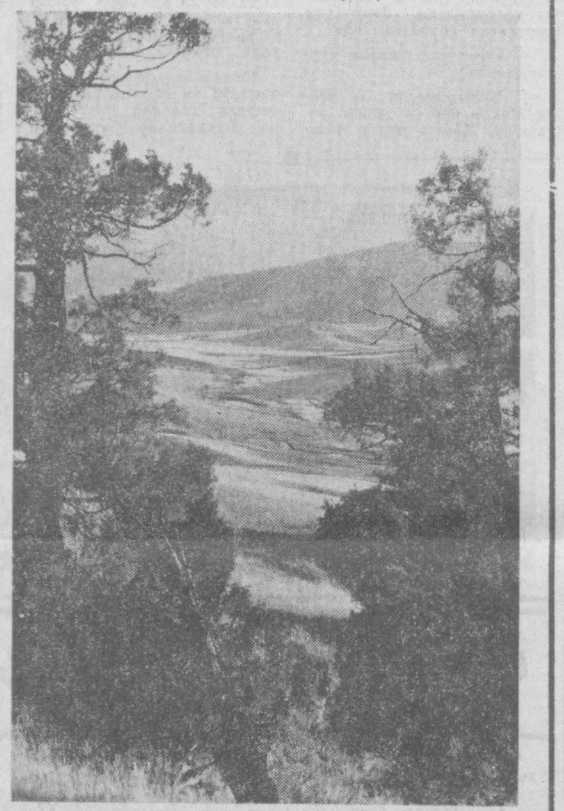

С. Соколовнинг «Довонга йўл» (чапда) ва В. Соколовнинг «Чортанги» деб номланган фотосуратларини кўриб турибсиз.

СПОРТ

МЕДАЛЛАР ЎНТА, ЛЕКИН ҚАНАҚА?

Бокс бўйича Кёльнда ўтказилаётган Европа чемпионатида рингга чиққан 12 боксчимизнинг ўнтаси медалларни қўлга киритадиган бўлди. Лекин бу медалларнинг қанчаси олтин, кумуш ва бронза эканлигини кейинги учрашувлар аниқлаб беради.

Краснодарлик Шамил Собиров 48 килограммгача боксчилар ўртасида биринчи бўлиб финалга чиқди ва кам деганда кумуш медалга сазовор бўлди. Москвалик Виктор Рибаков ҳам ярим финалда ғалаба қозонди. Шунингдек, А. Дугаров, Н. Храпсов, Е. Горстков, В. Демяненко, С. Қўноқбоев, В. Савченко, А. Никольян ҳамда Х. Инджянлар медаллар учун курашни давом эттирадилар.

Фақат икки боксчимиз А. Кошкин билан тошкентлик В. Шин мусобақалардан чиқиб кетди. Агар А. Кошкин ГФР боксчиси, жаҳон биринчилиги бронза совриндори Э. Мюллерга очколар бўйича ютқазган бўлса, В. Шиннинг мағлубиятида тўла-тўкис туркиялик судья Т. Ўктайнинг айби бор. Бу судьяни ёрдамчи судьялар қўллаб-қувватлашмади. Шундай бўлса ҳам Ўктай совет боксчисининг тўла устунлигида ўтаётган учрашувни биринчи раунддаёқ тўхтатди. У ўзича В. Шин хатога йўл қўйди деган фикрга келган эди. Лекин совет делегацияси бунга норазилик билдирди. Судьялар коллегияси Ўктайни мусобақалардан четлаштиришга қарор қилди. Европа ҳаваскорлик бокси ассоциацияси ижроия комитети бу масалани кўриб чиқиб, судьялар коллегияси қарорини маъқуллади. Туркиялик судья Ўктай жазосини олди, лекин афсуски бу хато 75 килограммгача вазнлилар баҳсида энг кучли ҳисобланган ва чемпионат медалларининг бирига даъвогар бўлган Владимир Шинга қимматга тушди.

●

ГАЗЕТА СОВРИНИ УЧУН

Пойтахтимиздаги «Ёшлик» спорт аренасида «Тошкент оқшоми» — «Вечерний Ташкент» газеталари соврини учун ўтказилган анъанавий мусобақалар ниҳоясига етди. Ҳар йили Ғалаба байрами арафасида бўладиган бундай анъанавий турнир оммавийлиги билан ажралиб туради. Бу сафар ҳам Тошкентга мамлакатимизнинг қирққа яқин шаҳридан 300 га яқин самбочи келди. Кескин баҳслардан сўнг ҳурмат шохсупасининг энг юқорисига ўнта самбочи кўтарилди. Булар республикамиз вакиллари — бухоролик Р. Асадов, тошкентлик М. Олимов, В. Белобров ва С. Гогнадзелардир. Бошқа вазнларда тбилисилик К. Арабури, А. Окрокиридзе, З. Бахтадзе, тожикистонлик Н. Бозоров, литвалик Ф. Янкаускас ҳамда ереванлик О. Юстоянлар ғолиб келишди.

Турнирда совриндорлар қаторидан ўрин олган М. Олимов, Р. Асадов ва И. Хусанновлар СССР спорт мастери нормативини бажардилар.

●

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

Мамлакат чемпионати олий лигаси қатнашчилари ўртасида ўтган куни яна учта ўйин бўлди. Марказий Армия спорт клуби «Торпедо» (Москва) учрашувида автозаводчилар 2:1 ҳисобида ғолиб келишди. Пешқадам «Шахтёр» «Қайрат»ни 1:0 ҳисобида енгиб, 15 очко билан ҳамон карвонбошилик қилмоқда.

Киевда маҳаллий динамочилар «Арарат»ни қабул қилиб, 2:1 ҳисобида ғалабага эришдилар.

Редактор ўринбосари
Р. УМАРОВ.

ҲАРБИЙ ВАТАНПАРВАРЛИК ТАРБИЯСИГА ЭЪТИБОР

КИРОВ районидаги 70-мактабда ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ишига эътибор кучайтирилмоқда. Мактабнинг бутун учинчи қавати ва икки синф хонаси авлодлар жасорати ҳақида ҳикоя қилади. «Ленин — Совет Армиясининг асосчиси», «Бизнинг Армия — ҳалоскор Армия», «Граждан ва Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари», «Қаҳрамон пионер ва комсомоллар», «Ҳарбий хизмат — шарафли бурч», «Бахтимиз учун курашган оталаримиз» каби ўндан ортиқ тематик стендлар тайёрланди.

Ғалаба куни олдидан собиқ 18-армия жангчиси Сайфуддин Иброҳимов билан учрашув ўтказилди. Уруш ветерани капитан А. А. Богунков, И. Иноғомов ва И. Фозиловлар ёшларга жанг хотираларини сўзлаб бердилар.

6—8 синф ўқувчилари ўртасида «Зарница» ўйини бўйича мусобақа ўтказилди. Бу қизиқарли мусобақада 12 та синф ўқувчилари қатнашдилар. Кийиниш, юриш, қўшиқ айтиш бўйича энг кўп очко тўплаган 6-«А», 7-«Б», 8-«Б» синф ўқувчилари ғолиб чиқдилар.

Ҳа, мактабда олиб борилаётган бундай ишлар ёшларни жасурликка, эпчилликка ўргатмоқда.

С. СУЛТОНОВ.

ҲОДИСА

ҚОЧИБ ҚУТУЛОЛМАДИ

Арнасой кўлларида балиқ ва ёввойи ҳайвонлар жуда кўп. 8—10 килограммлик сазанлар, илонбалиқлар, йирик карась, судак ва бошқа хил балиқлар ғиж-ғиж. Табиат ихлосмандлари ов мавсуми пайтларида бу ерга, жумладан Тошкент шаҳри ва пойтахт областидан ҳам жуда кўплаб келишади.

Бироқ, айрим кишилар ов қоидаларини қўпол равишда бузиб, таъқиқланган пайтларда ҳам балиқ тутадилар. Ғазалкент шаҳрида яшовчи Н. Чернецов ана шулардан биридир. У консерва заводида шофер бўлиб ишлайди. Танишлари ва ўртоқлари, бирга ишлайдиган дўстлари уни ножўя ҳатти-ҳаракатлари ҳақида бир неча марта огоҳлантирдилар, бунинг оқибати чатоқ бўлишини уқтиришди. Бироқ, Чернецов бу гапларга пинагини ҳам бузмади. Шу йилнинг феврал ойида 01—61 ТШМ номерли давлат машинасида навбатдаги «сафар»га отланди. Арнасой жанубидаги ўзи яхши билган қирғоққа етиб келиб, қуроли ва тўрларини машинадан туширди.

Мавсум тугаганлиги ва ҳатти-ҳаракатлари нотўғри эканлигини у жуда яхши тушунарди. Бироқ ёввойи тўнғизга кўзи тушганида ғайрати бирдан жўшиб кетди. Атрофга бир аланглаб, уни мўлжалга олди.

Ўша куни унинг ови ўнгидан келди. Бироқ эндигина орқага отланганида жамоатчи инспекторлар А. Зотов ва В. Лиходедлар тўхтатишиб ўлжаларини кўрсатишга мажбур қилишди. Икки қоп тўла балиқ ва тўнғиз ҳақида тегишли идорада актлар тузилди.

Амалдаги қонунга биноан браконьер 536 сўм ҳажмида штраф тўлади.

Ҳикоямизнинг шу ўрнида нуқта қўйиш мумкин эди. Бироқ Ғазалкент консерва заводи коллективига ўз хизматчиларининг хулқ-атворини ва уларга қарашли автомашинанинг ҳаттоки 300 километр узоқликка ҳам ҳужжатларсиз рейс қилаверишини муҳокама этишлари лозимлигини эслатиб ўтмоқчимиз.

М. МАҲМУТОВ,
Ўзбекистон ССР давлат овчилик назоратининг жамоатчи инспектори.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

Ўзбек давлат филармонияси

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

12—13 МАЙ СОАТ 19.30 ДА
ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
ВА РАДИОЭШИТТИРИШ ДАВЛАТ
КОМИТЕТИ ҚОШИДАГИ
УЙҒУР АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИНИНГ

КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар:
Султонмурод РАЗАМОВ, Абдураим АҲМАДИЙ,
Солистлар: Айтурган Ҳасанова, Маданият Ҳошимова, Саломат ШАРИФЖОНОВА, Султон МАМЕДОВ, Аблаз ЁҚУБОВ, Абдулазиз АБДУАЛИЕВ.
УЙҒУР ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ.
Ансамблнинг балетмейстери — Ҳавохон АЗИЗОВА.
Музика раҳбари — Орифжон МУҲАМЕДОВ.
Ансамблнинг бадиий раҳбари — Ҳаким ХИЛЯМОВ.
БИЛЕТЛАР СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИ КАССАСИДА СОАТ 14.00 ДАН СОТИЛМОҚДА.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Вақт. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — АБВГДейка. 10.35 — Ота-оналар, сизлар учун. 11.05 — Тонгги почта. 11.35 — Рассомлар ҳақида ҳикоялар. 12.30 — Кўплаб сифатли товарлар етказиб берайлик. 13.00 — Спортлото. 13.15 — Здоровье. 14.00 — Концерт. 15.05 — Дунё воқеалари. 15.30 — Партизан ертўласининг сирри. Бадиий фильм. 16.25 — Камалак. 17.00 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 18.00 — Ҳужжатли фильм. 19.05 — Бокс бўйича Европа чемпионати. 20.05 — Ўйин. Спектакль, 1-қисм. 21.30 — Вақт. 22.05 — 1979 йил қўшиқлари. 22.35 — Ҳужжатли фильм. 22.55 — Спорт гимнастикаси бўйича Европа чемпионати. Аёллар. 23.50 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Миниатюралар театри. 11.10— Ўзбекистон спорти. 11.40 — Болалар учун театр. 12.40 — Ота-оналар учун консультация. 13.10 — Ассалом, Ҳамза. 14.10 — Замандас. 18.20 — Мультфильм. 18.30 — Болалар учун. 19.00 — Ҳамид Олимжон. Мангулик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Миниатюралар. 20.15 — Катталар учун мультфильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Вақт. 22.05 — Оламда нима гап? 22.35 — Бахту-баҳоримсан, Май!

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.00 — Душанба кўрсатувлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 12/V да Петр I, 13/V да Этик кийган мушук (12.00), Жизель (19.00).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 12/V да Тирик мурда, 13/V да Келинлар қўзғолони (12.00), Шошма, қуёш (19.30).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 12/V да Тошкентнинг нозанин маликаси, 13/V да Катта концерт.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 12/V да Отилмаган ўқ (19.00), 13/V да Ташвишланманг, онажон (12.00).

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — янги программа: КАТТА ЦИРК ТОМОШАЛАРИ (12/V да 16.00, 19.30, 13/V да 12.00, 16.00, 19.30).

ОЗИҚ-ОВҚАТ САНОАТИНИ ИЛМИЙ-ТЕХНИК ТАШКИЛ ЭТИШ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКА ПРАВЛЕНИЕСИ
15, 16 май соат 11.00 да
БУТУНИТТИФОҚ СЕМИНАРИНИ ЎТКАЗАДИ.
Тема: «ОЗИҚ-ОВҚАТ САНОАТИДА АГРАР-САНОАТ ИНТЕГРАЦИЯСИ ТАЖРИБАСИ ВА УНИ КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ИЮЛЬ ПЛЕНУМИ (1978 йил) ҚАРОРЛАРИ АСОСИДА РИВОЖЛАНТИРИШ ПЕРСПЕКТИВАЛАРИ».
Семинар «Ташкентвино» комбинати клубида ўтказилади: Тошкент шаҳри, Куйбишев кўчаси, 45-уй.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент.—П, ЛЕНИН кўчаси, 41. Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь 334808, 325353; секретариат — 325750 БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; маданият — 325558; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; рассом — 325645; фотомухбир — 325894.

Р. 12998. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64633. Е—2391.